

Monogràfic

Núm. 2 - Setembre 2026

Victimització i aporofòbia

envers les persones
que viuen al carrer
a Barcelona

#ningúdormintalcarrer

Arrels Fundació som una fundació privada que, des del 1987, atenem persones sense llar a la ciutat de Barcelona. Oferim atenció social, cures, serveis jurídics, alimentació, allotjament i orientació a més de 3.300 persones l'any. Unes 340 persones voluntàries i un centenar de treballadors i treballadores, juntament amb les persones afectades per aquesta problemàtica, treballem per fer possible **#ningú dormint al carrer**.

Acompanyem

orientem i atenem les persones sense llar cap a una situació més autònoma.

Sensibilitzem

la ciutadania respecte als problemes de la pobresa al nostre entorn.

Denunciem

situacions injustes i aportem solucions a les administracions i a la societat civil.

Agraïments i entitats col·laboradores

Moltes gràcies a les persones en situació de sensellarisme que han respost l'enquesta a Barcelona durant les diferents edicions. Moltes gràcies també a les persones voluntàries que ho han fet possible.

En les edicions 2023 i 2025 de l'enquesta organitzada per Arrels Fundació va ser imprescindible la col·laboració de diversos projectes i serveis que atenen persones que viuen al carrer a Barcelona. Gràcies a Àmbit Prevenció, ARD Lluís Companys, Associació Dit i Fet, CAS Baluard, Caliu Espai d'Acolliment, Centre Heura, Centre Obert d'Arrels Fundació, Desayuno Solidario, Exèrcit de Salvació, Gimnàs Social Sant Pau, Hospital de Campanya Santa Anna, Mañanas en Compañía, Menjador Grupo Nueva Vida, Menjador social Sant Cebrià (Càritas Diocesana de Barcelona), Menjador Social Sant Fèlix, Menjador solidari Gregal, Metzineres i Obra Social Santa Lluïsa de Marillac.

En especial, per les aportacions a aquest informe i el seu incansable compromís en la lluita contra l'aporofòbia, volem agrair a tot l'equip de l'AporoLAB, l'Observatori de l'Aporofòbia impulsat per l'IQS School of Management (centre de la Universitat Ramon Llull) i que té per objectiu quantificar, mesurar i analitzar de forma rigorosa el rebuig, la por i el menyspreu envers les persones en situació de pobresa.

A totes vosaltres, gràcies.

Realitzat per Arrels Fundació

Tractament de dades: Aztiker Ikergunea i Arrels Fundació

Maquetació: www.sherpa.agency

Com citar:

ARRELS FUNDACIÓ (2026). Victimització i aporofòbia segons les persones que viuen al carrer a Barcelona. (Monogràfic núm. 2). Barcelona: Arrels Fundació.

Riereta 24, baixos, 08001 Barcelona
www.arrelsfundacio.org

Índex

01

Arrels Fundació i la lluita contra l'aporofòbia

1.1 Els serveis jurídics d'Arrels a primera línia

1.2 Sensibilització i comunicació com a eines de prevenció i lluita

1.3 Per què fem un informe sobre victimització, aporofòbia i infradenúncia?

02

Resum executiu

03

Fortaleses i limitacions metodològiques

04

Victimització, aporofòbia i persones que viuen al carrer

4.1 El problema de la infradenúncia i els indicadors

05

Anàlisi de dades

5.1 Victimització de les persones que viuen al carrer

5.2 Indicis de motivació aporofòbica

5.3 Infradenúncia i accés a la protecció

06

Entrevistes

07

Conclusions

08

Propostes

09

Bibliografia

Presentació

Reconèixer vulneracions per denunciar-les

Des d'Arrels Fundació imaginem un món on ningú hagi de dormir al carrer arran de processos d'exclusió social. La nostra missió és acompanyar, sensibilitzar i denunciar la situació que pateixen les persones sense llar en situació carrer. Fem incidència política perquè es protegeixin els drets de les persones sense llar i s'articulin polítiques públiques per prevenir i acabar amb el sensellarisme, alhora que desenvolupem projectes que satisfan les necessitats immediates de les persones que viuen al carrer.

El sensellarisme no és el fracàs moral d'una persona, en tot cas, és el fracàs moral de la societat. Les persones que viuen al carrer no ho trien lliurement dins d'un conjunt d'opcions de vida segures. **Ningú vol trobar-se en una situació de carrer.** Viure al carrer suposa triar entre el mal i el pitjor. Però com a societat sí que podem triar com podem donar resposta a la problemàtica: garantint drets o gestionant misèries.

És immoral triar la dispersió, el desplaçament, el desallotjament i la criminalització per sobre de la igualtat i la dignitat.

Aquesta monografia aporta dades per sostenir que **les persones que viuen al carrer són més**

víctimes de delictes que la població general i que els indicadors i mecanismes de denúncia existents no s'adaptin a la seva realitat, fet que fomenta la seva desprotecció i desconfiança.

Gràcies a les persones que, tot i viure situacions de violència quotidiana i episodis d'agressions, troben la força, determinació i amabilitat per denunciar-ho i fer-ho públic. El casos ens indignen, però l'exemple que doneu ens inspira per fer front a tant odi i discriminació.

Aquesta monografia no deixa de ser un esforç col·lectiu que mereix reconeixement també per a les diferents entitats socials, persones voluntàries i professionals de serveis d'atenció a persones sense llar a Barcelona que han participat.

I per acabar, un missatge:

Cal formar-se per reconèixer vulneracions i cal reconèixer vulneracions per denunciar-les. Acompanyar les persones afectades per fer-ho possible és imprescindible.

#StopAporofòbia

Beatriz Fernández

Directora d'Arrels Fundació

1. Arrels Fundació i la lluita contra l'aporofòbia

Arrels Fundació va néixer l'any 1987 a la ciutat de Barcelona amb la missió de:

- Acompanyar, atendre i allotjar persones sense llar en situació de carrer.
- Sensibilitzar la ciutadania respecte a les situacions de pobresa al nostre entorn.
- Defensar els drets de les persones sense llar en situació de carrer i aportar solucions a les administracions públiques i la societat civil.

3.338

persones ateses
durant l'any
2025

1.656

persones ateses
per primera
vegada

686

persones visitades
pels equips de
carrer de la
fundació

264

persones allotjades
en 170 habitatges i
recursos residencials
estables

196

persones
acompanyades
pels serveis jurídics
de l'entitat

Durant l'any 2025, vam atendre als diferents serveis de l'entitat 3.338 persones sense llar, de les quals 1.656 persones van ser ateses per primera vegada. L'equip de carrer de la fundació va visitar de manera continuada 686 persones que viuen als carrers de Barcelona. Vam garantir l'allotjament a 264 persones en 170 habitatges i recursos residencials estables i 15 persones sense llar van començar a viure en un habitatge. Els serveis jurídics de l'entitat van acompanyar 196 persones per casos de multes, sancions, agressions i obstacles administratius relacionats amb el cobrament de pensions i prestacions, així com de regularització de la situació administrativa. Alhora, vam generar estudis i informes sobre la realitat de les persones sense llar a Barcelona i sensibilitzem la ciutadania mitjançant diferents accions.

Els problemes i les necessitats de les persones que viuen al carrer travessen l'activitat de l'entitat i, per aquest motiu, la lluita contra els relats i delictes d'odi, i en particular l'aporofòbia, són eixos centrals que ens han fet veure la necessitat de coordinar més estretament serveis interns amb una perspectiva de drets humans.

1.1

Els serveis jurídics d'Arrels, a primera línia

L'any 2002, Arrels Fundació va començar a oferir un servei d'orientació jurídica adreçat a persones sense llar, amb la voluntat de donar resposta a les dificultats i limitacions que moltes d'elles trobaven per poder exercir de manera efectiva els seus drets. Des d'aquest moment, **l'orientació jurídica es va entendre com una eina per informar, acompanyar i facilitar el coneixement i la defensa dels drets de les persones sense llar**, establint així les bases per a la creació d'un equip jurídic amb l'objectiu de dignificar la seva vida a partir del reconeixement i la recuperació dels seus drets.

Al llarg dels anys, aquesta mirada s'ha consolidat i ha evolucionat fins a **entendre el sensellarisme com una realitat profundament vinculada a la vulneració de drets humans**. La manca d'habitatge, però també les dificultats d'accés a la salut, a la protecció social, a la documentació, a la justícia o a altres drets fonamentals, poden situar les persones en una situació d'exclusió, desigualtat i indefensió. Alhora, les persones sense llar poden estar exposades a situacions de discriminació, violència o tracte desigual pel fet de trobar-se en situació de carrer. En aquest context, **el dret es converteix en una eina d'acompanyament, però també de protecció, defensa i transformació**.

L'any 2016, es consolida l'equip jurídic i es configura el departament jurídic d'Arrels Fundació, reforçant aquesta perspectiva i ampliant l'actuació jurídica més enllà de l'atenció individual. Aquest departament assumeix així una doble dimensió: l'acompanyament i la defensa jurídica de les persones, i la defensa i promoció dels drets de les persones sense llar com a col·lectiu, especialment davant de situacions en què la seva dignitat i els seus drets es veuen amenaçats o vulnerats.

Des d'aquesta perspectiva, les tasques de l'equip jurídic d'Arrels Fundació se centren en:

Informar, orientar i assessorar jurídicament.

Acompanyem les persones sensellar en situació de carrer en aquelles situacions en què necessiten suport per conèixer, exercir o defensar els seus drets. L'assessorament pot incloure recórrer multes i sancions de l'Ordenança de Convivència de Barcelona; resoldre temes administratius, com ara la tramitació de pensions, ajuts d'habitatge, gestió d'embargaments o temes d'estrangeria. El nostre equip jurídic assessoria les persones en temes de dret penal, administratiu, civil o de família i vetlla perquè els puguin resoldre.

Defensar drets col·lectius.

Intervenim quan entenem que els drets de les persones que acompanyem es veuen amenaçats o vulnerats, ja sigui davant d'administracions públiques, institucions, entitats privades o en l'àmbit judicial. Portem casos a la Sindicatura de Greuges de Catalunya, al Síndic de Barcelona i altres sindicatures municipals. Ens posicionem com a acusació popular en processos judicials que afecten les persones que acompanyem o els seus drets col·lectius. També intervenim davant de delictes d'odi, discriminació i aporofòbia o per garantir el dret de defensa i igualtat davant la Llei. Al llarg d'aquests anys, hem portat a terme accions com la interposició d'una denúncia a la Fiscalia Provincial de Barcelona per denunciar casos d'estafa greus a persones sense llar en situació de carrer ateses per l'entitat i ens hem presentat com a acusació popular en tres procediments judicials, un dels quals per ferida de bala a una persona sense llar per part de la Guàrdia Urbana de Barcelona.

Promoure canvis en normes i legislacions.

Actuem en grups de treball per millorar normes vigents, com la Cartera de Serveis Socials, la Llei d'Habitatge o els plans que la desenvolupen i la Llei d'Igualtat de Tracte. Col·laborem amb el món acadèmic per tal de visibilitzar la situació

de desprotecció jurídica de les persones sense llar. L'any 2022, juntament amb les entitats socials Càritas Catalunya, Comunitat de Sant Egidí, Sant Joan de Déu i Assís Centre d'Acol·lida, i catedràtics de la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona, vam presentar al Parlament de Catalunya una proposició de llei per fer front al sensellarisme.

Realitzar incidència política.

L'acompanyament jurídic quotidià proporciona una perspectiva privilegiada sobre les barreres que les persones sense llar troben en l'exercici dels seus drets. Així, vetllem sempre perquè coneguin els seus drets i puguin exercir-los. Aquesta experiència es transforma en coneixement, evidència i incidència, contribuint a identificar vulneracions, visibilitzar desigualtats i proposar canvis en les polítiques i pràctiques institucionals i elaborant informes sobre la realitat i la situació legal de les persones sense llar en situació de carrer.

El desenvolupament de l'equip jurídic d'Arrels Fundació ha permès anar incorporant l'enfocament de drets humans a l'entitat com a marc conceptual, buscant reconèixer les persones sense llar com a subjectes de drets i no només com a receptors de cura, és a dir, com a persones amb capacitat de defensar i exigir els seus drets legalment reconeguts.

1.2

La comunicació i la sensibilització com a eines de prevenció i lluita

L'equip de comunicació i sensibilització d'Arrels Fundació informa, orienta i sensibilitza socialment sobre la problemàtica del sensellarisme, la tasca d'Arrels i sobre com implicar-se per fer possible #ningúdormintalcarrer.

També té l'objectiu de lluitar contra l'estigmatització de les persones que viuen al carrer, trencant estereotips i fomentant l'empatia com a pas imprescindible per prevenir delictes d'odi i particularment combatre l'aporofòbia. Al llarg dels anys, ha impulsat diferents iniciatives per aconseguir-ho, però en destaquem les següents:

L'arquitectura hostil és la incorporació de certs elements a edificis i espais públics amb l'intenció d'excloure determinats col·lectius de la possibilitat de transitar, romandre o fer-ne ús. Les persones que viuen al carrer són les més afectades i, per això, anualment organitzem un mapatge de punts on s'han establert aquests elements que dificulten la seva vida. L'any 2025, fins a 600 joves es van implicar en el mapatge d'arquitectura hostil i, en les quatre edicions d'aquesta acció, hem detectat més de 1.200 elements d'arquitectura hostil a la ciutat de Barcelona.

La sensibilització a estudiants i centres educatius és una activitat clau de l'entitat per construir mirades sense prejudicis cap a les persones sense llar. Per això, ens bolquem en sensibilitzar l'alumnat des de Primària fins a la Universitat o estudis superiors. L'any passat, vam arribar a més de 6.200 estudiants de totes les etapes educatives, mitjançant 260 activitats de sensibilització.

Els mitjans de comunicació són un espai clau des del qual busquem sensibilitzar la ciutadania i fer incidència política, posicionant certs temes estratègics sobre sensellarisme. Comunicativament treballem amb una aposta activa per estar presents als mitjans i posicionar el nostre discurs en relació a la situació de les persones que viuen al carrer i els seus drets, així com lluitar contra els discursos d'odi i aporofòbs.

Les xarxes socials s'han convertit en un espai ple de missatges d'odi i aporofòbia, facilitant els missatges amb insults, amenaces i assetjament contra persones sense llar a causa de l'anonimat, la manca de filtres i els algorismes que premien la polarització. De manera coordinada, els equips de comunicació i jurídic d'Arrels hem realitzat accions preventives per informar a "youtubers", "influencers" i ciutadans concrets de que determinats continguts que pugen a xarxes socials poden sancionats en el Codi Penal. L'any 2017, quan encara la paraula aporofòbia no era acceptada lingüísticament, des d'Arrels també vam impulsar una acció de sensibilització ciutadana a través del compte a Twitter de @Placido_Mo, on persones amb experiència de vida al carrer s'expressaven directament. Durant setmanes, i a través d'aquest canal a twitter, vam explicar què era l'aporofòbia compartint experiències personals i arguments més teòrics d'Adela Cortina, vam convidar a les sessions un senador que es va comprometre a portar la qüestió als debats del Senat, i vam impulsar una campanya de mobilització perquè la Real Academia de la Lengua Española (RAE) incorporés al diccionari el concepte d'aporofòbia.

1.3

Per què fem un informe sobre victimització i aporofòbia?

L'augment dels relats d'odi i l'estigmatització de les persones sense llar en el debat públic i el discurs polític, juntament amb les mesures criminalitzadores que se'n deriven, és molt preocupant. Per una banda, **els relats que culpabilitzen les persones de la seva situació d'exclusió per haver pres males decisions o no sacrificar-se prou s'estenen socialment** i acaben justificant que les persones arriben a trobar-se en situació de carrer "perquè volen" i no surten perquè "no fan prou", perquè són "drogadictes", "malalts mentals" o "no volen treballar".

Per altra banda, **la criminalització de comportaments de supervivència al carrer, els desplaçaments forçats sense alternatives residencials i els macro-operatius policials en base a arguments de salubritat i seguretat esdevenen polítiques públiques que reforcen l'estigmatització** i dificulten el treball de vinculació amb les persones per sortir del carrer. També es mostren ineficients des d'una perspectiva de seguretat, ja que no resolen la problemàtica sinó que la desplacen i la dispersen per la ciutat, fent més difícil el seguiment social. **Les bases d'aquesta estigmatització tenen arrels aporofòbiques.** En el seu llibre *Aporofòbia, el rebuig al pobre: un desafiament per a la democràcia*, la filòsofa Adela Cortina defineix l'aporofòbia com a "rebuig, aversió, temor i menyspreu cap al pobre, cap al desemparat que, almenys en aparença, no pot tornar res de bo a canvi". Aquest concepte ens interpel·la a nivell individual i com a societat sobre les nostres actituds, comportaments i reaccions.

Prendre consciència de la nostra aporofòbia i reconèixer que formem part d'una societat aporòfoba i que les seves institucions i estructures reproduïxen aquesta aporofòbia és el punt de partida per a la seva eradicació.

Des d'Arrels Fundació, hem elaborat aquesta monografia per sensibilitzar la població sobre els delictes, agressions i discriminacions de caràcter aporofòbic que pateixen les persones que viuen al carrer i per denunciar aquelles polítiques públiques que no serveixen per millorar les seves condicions de vida, sinó que penalitzen les diferents formes de pobresa i exclusió social.

Aporofòbia

n f

Aversió a la pobresa i a tota situació de vulnerabilitat econòmica o de risc d'exclusió social.

Victimització

n f

Fet de ser objecte d'un delicte, d'una agressió o de discriminació.

Diccionari del sensellarisme
TERMCAT i Arrels Fundació

2. Resum executiu

La **victimització** de les persones que viuen al carrer és elevada, però no tots els delictes, agressions o discriminacions que pateixen tenen necessàriament una motivació aporòfoba. Aquest informe mostra com les persones en situació a carrer són sobretot víctimes de delictes.

Per identificar l'aporofòbia cal analitzar indicis específics, com la percepció de la víctima, les verbalitzacions de l'agressor o els insults vinculats al sensellarisme.

Alhora, **una part molt important d'aquests fets no es denuncia**, principalment per la manca de confiança en la utilitat de la denúncia i en la resposta policial i judicial. Aquesta infradenúncia contribueix a fer invisible l'aporofòbia en els registres oficials.

El problema s'agreuja perquè els indicadors que utilitzen les forces de seguretat per detectar delictes d'odi són sovint massa genèrics i poc adaptats a les formes quotidianes i específiques que adopta l'aporofòbia contra les persones que viuen al carrer. **És a dir, es denuncia poc i, quan es fa, és molt difícil que el cas es judicialitzi i arribi una sentència reparadora.**

L'evidència empírica que recull aquest informe mostra el següent:

8 de cada 10

persones que viuen al carrer han patit algun delictes, agressió o discriminació.

El robatori de diners,

pertinences o documentació és, amb molta diferència, el delictes patit més freqüent.

6 de cada 10

persones pateixen insults, humiliacions o amenaces i les agressions físiques són citades pel 48,4 % de les persones.

41,4 %

de les dones declara haver patit agressions sexuals davant el 4,6 % dels homes.

Les persones majors de 55 anys

declaren menys agressions físiques, però més robatoris de documentació.

1 de cada 4

persones identifica una motivació aporòfoba explícita en les agressions patides.

2 de cada 3

victimitzacions no arriben a ser denunciades.

Més de la meitat

de les persones que no van denunciar consideren que denunciar "no serveix de res".

58,6 %

de les dones desconfia de la policia i la justícia a l'hora de denunciar, en comparació al 30,2 % dels homes.

13,8 %

dels joves no sabia com denunciar.

3. Fortaleses i limitacions metodològiques

Les dades s'han obtingut arran de les enquestes organitzades per Arrels Fundació els anys 2023 i 2025, que es van desenvolupar garantint la mateixa metodologia i materials.

Aquesta monografia ofereix una mirada sobre la victimització, l'aporofòbia i la infradenúncia que expliquen les persones que viuen al carrer a la ciutat de Barcelona.

La recollida de dades, ambdós anys, es va dur a terme mitjançant un dispositiu diürn mixt que combina enquestes en recursos d'entitats socials d'atenció al sensellarisme i en espai públic. El motiu principal per realitzar-ho durant el dia és la millora del context i la comoditat a l'hora de dur a terme l'enquesta, facilitant la qualitat de les respostes obtingudes. D'altra banda, volíem arribar a més persones que sabem que a la nit dormen en llocs molt inaccessibles, així com respectar el seu descans. Aquest fet va augmentar la taxa de resposta, la qualitat i la consistència de les dades respecte els vuit anys d'enquestes nocturnes anteriors realitzades també per Arrels Fundació.

L'objectiu principal de les enquestes era conèixer en profunditat la problemàtica del sensellarisme a Barcelona, concretament sobre la situació de les persones que viuen al carrer, mitjançant preguntes tancades i organitzades en 12 apartats que es van recollir amb suport paper i dispositiu mòbil. Van tractar temàtiques diverses com ara les variables sociodemogràfiques bàsiques o la trajectòria d'allotjament i sensellarisme.

Com a objectiu específic, l'enquesta incorporava un apartat sobre "Victimització i Criminalització" que recollia 6 preguntes que han permès obtenir les dades que es presenten en aquest informe sobre victimització, aporofòbia i infradenúncia.

En aquest apartat només va variar una pregunta entre 2023 i 2025,

per diferenciar els "robatoris de documentació" dels "robatoris de diners o pertinences", ja que aquest fet té importants conseqüències en l'accés a drets. Els objectius específics d'aquest apartat són, en primer lloc, **conèixer la prevalença de la victimització, discriminació i violència** contra les persones sense llar en situació de carrer. En segon lloc, **dimensionar els principals tipus de violències** que pateixen i, en tercer lloc, la **infradenúncia i els seus motius**.

No es pretén determinar jurídicament l'existència d'aporofòbia, sinó analitzar socialment les experiències de victimització, identificar possibles motivacions aporòfobes i les raons de la infradenúncia a partir del relat de les persones entrevistades.

Per això, es distingeix entre victimització general, vinculació percebuda amb el fet de viure al carrer i indicadors específics de motivació aporòfoba, donant un pes especial a les verbalitzacions explícites de l'agressor i als insults relacionats directament amb el sensellarisme. Aquesta operacionalització és coherent amb la recerca prèvia sobre aporofòbia i amb els indicadors utilitzats en la investigació dels delictes d'odi.

Aquest estudi es basa en el marc conceptual de la Tipologia Europea del Sensellarisme i l'Exclusió Residencial (ETHOS) desenvolupada per la xarxa europea FEANTSA i l'Observatori Europeu sobre el Sensellarisme, que descriu les situacions de trobar-se "sense sostre", "sense habitatge", "habitatge insegur" i "habitatge inadequat". L'àmbit poblacional de l'enquesta són persones sense llar en situació de carrer (ETHOS 1.1), de 18 anys o més, que van dormir al carrer la nit anterior a l'àmbit geogràfic de Barcelona ciutat. Aquest criteri permet centrar l'anàlisi en les persones en situació de carrer i evita barrejar situacions de sensellarisme residencialment diferents.

L'any 2023, les enquestes es van realitzar durant els dies 13, 14 i 15 de juny i van participar 381 persones voluntàries que van facilitar l'accio. L'any 2025 es van realitzar els dies 17, 18 i 19 de juny i van participar 271 persones voluntàries. Les persones voluntàries van rebre una formació

prèvia específica, tant en línia com presencial, orientada a garantir una aplicació homogènia del qüestionari i una adequada interacció amb les persones participants. Així mateix, es va proporcionar material de suport, com ara documents explicatius i un vídeo amb indicacions sobre el desenvolupament de les enquestes.

El treball de camp va cobrir el **conjunt del territori de Barcelona, incloent-hi tots els districtes i diferents tipologies d'espais urbans**. Tot i que una part de les entrevistes s'han dut a terme en recursos d'atenció, només s'hi ha inclòs persones que havien dormit al carrer la nit anterior. El 60 % de les enquestes es van dur a terme en centres i recursos, i un 40 % es van fer directament al carrer a persones que estan més soles i que no solen anar als serveis, incloent-hi deu punts sensibles de la ciutat on dormien moltes persones al ras. A més, el treball de camp ha incorporat una estratègia específica per arribar a persones en situació de vulnerabilitat més elevada, mitjançant l'equip de carrer d'Arrels Fundació desplegat en diversos punts de la ciutat identificats prèviament, i s'ha garantit l'entrevista a perfils clau com, per exemple, dones i persones grans. Aquest enfocament permet reduir parcialment el biaix de cobertura habitual en estudis basats exclusivament en serveis, si bé no elimina completament la possible infrarepresentació de persones en situacions més ocultes de sensellarisme.

- Àmbit Prevenció
- ARD Lluís Companys

Aquesta tasca la vam poder fer gràcies a les entitats socials que han participat en les accions (en un o dos dels anys) i que han estat:

- Associació Dit i Fet
- CAS Baluard (ABD)
- Caliu Espai d'Acolliment
- Centre Heura
- Centre Obert d'Arrels Fundació
- Desayuno Solidario
- Exèrcit de Salvació
- Gimnàs Social Sant Pau
- Hospital de Campanya Santa Anna
- Mañanas en Compañía
- Menjador Grupo Nueva Vida
- Menjador social Sant Cebrià (Càritas Diocesana de Barcelona),
- Menjador Social Sant Fèlix
- Menjador solidari Gregal
- Metzineres
- Obra Social Santa Lluïsa de Marillac

Tot aquest procés va ser coordinat per professionals d'Arrels Fundació responsables de diferents zones de la ciutat, que van supervisar els punts d'enquesta i van donar suport als equips de voluntariat durant el

treball de camp. Aquest dispositiu ha permès reforçar la qualitat, la coherència i la fiabilitat de les dades recollides.

Respecte la mostra vàlida assolida el juny de l'any 2023, va ser de 685 persones enquestades i al juny de l'any 2025, va ser de 670 persones.

Considerem que el tamany de la mostra, ambdós anys, és extensa i significativa, amb una alta cobertura en relació amb la població estimada, segons el Servei d'Atenció Social al Sensellarisme a l'Espai Públic (SASSEP) de l'Ajuntament de Barcelona, que al juny de 2023 estimava 1.175 persones pernoctaven a l'espai públic i 1.547 persones al juny de 2025.

Les persones entrevistades van tenir sempre l'opció de respondre només aquelles preguntes que volguessin i d'abandonar l'enquesta quan els semblés. Això implica que, a l'hora d'analitzar els resultats, el nombre de respostes varia segons la pregunta. Al llarg de l'informe indiquem per a cada dada en quantes respostes ens basem (n). Les persones signaven un document de protecció de dades (LOPD) per garantir el seu anonimat.

Tot aquest coneixement és **imprescindible per impulsar polítiques públiques coherents i recursos útils** que s'adaptin a la realitat de les persones en situació de carrer, amb la mirada en la seva prevenció i eradicació d'aquestes situacions.

L'estudi presenta algunes limitacions pròpies del disseny metodològic emprat, tot i que incorpora elements que en reforcen la solidesa i la capacitat descriptiva. En primer lloc, hem entrevistat persones localitzades en recursos d'entitats socials i a l'espai públic que van acceptar participar-hi. Aquest fet limita la possibilitat d'extrapolar els resultats amb criteris estrictament estadístics per a tota la població. Tanmateix, la dimensió de la mostra, tant del 2023 com del 2025, representa una proporció molt elevada de la població detectada en situació de carrer a la ciutat en el mateix període, amb una alta taxa de resposta, i la seva distribució territorial cobreix el conjunt dels districtes de Barcelona, fet que aporta una elevada robustesa descriptiva.

En segon lloc, **les dades es basen en respostes autodeclarades per les persones participants**, fet que pot comportar biaixos de memòria, interpretació o infradeclaració en determinades qüestions, especialment en aquelles vinculades a experiències sensibles, com les agressions i la minimització de les violències. Aquesta limitació no invalida la percepció de les persones entrevistades, que constitueix precisament una font central en els estudis de victimització, però obliga a interpretar els resultats dins del marc d'una recerca basada en experiències declarades.

Finalment, cal considerar que les mateixes dinàmiques de gestió de l'espai públic, especialment els desplaçaments forçats, poden influir en l'accessibilitat a determinades persones i, per tant, en la configuració de la mostra. Aquest element posa de manifest la complexitat d'estudiar una població sotmesa a mobilitat constant.

Malgrat aquestes limitacions, la dimensió de la mostra, la cobertura de tots els districtes i la combinació

d'enquestes en espai públic i en recursos d'atenció ens permeten oferir una aproximació sòlida i detallada a la realitat de les persones que viuen al carrer a Barcelona en el període analitzat.

Cal advertir que les dades no són comparables amb altres recerques com les Encuestas a Personas Sin Hogar de 2012 i 2022 de l'Institut Nacional d'Estadística o la recerca de 2015 de l'Observatori Hatento. Aquestes recerques no són directament comparables ja que parteixen de poblacions, estratègies de mostreig i definicions de victimització diferents.

L'INE estima la victimització general —delictes o agressions— de persones sense llar usuàries de centres assistencials. Per altra banda, tot i que la recerca d'Hatento i d'Arrels inclouen preguntes molt similars sobre verbalitzacions explícites i insults relacionats amb el sensellarisme, Hatento estudia específicament experiències motivades per intolerància i prejudicis envers el sensellarisme. Alhora, inclou persones ateses en diversos tipus de recursos de diferents ciutats espanyoles i aplica criteris específics, com excloure agressors que també es troben en altres situacions de sensellarisme.

Arrels, en canvi, estudia exclusivament persones que viuen al carrer a la ciutat Barcelona i pregunta inicialment per qualsevol delicte, agressió o discriminació patit des que viu al carrer. Per tant, les diferències en població, selecció de la mostra i definició de victimització impedeixen interpretar els percentatges com a equivalents, però aquestes fonts són útils com a referència per contextualitzar els resultats.

4. Victimització, aporofòbia i sensellarisme

La victimització fa referència al procés pel qual una persona pateix un dany com a conseqüència d'un delictes o d'un altre fet lesiu. En el cas del sensellarisme, **la victimització pot incloure agressions físiques, sexuals, amenaces, coaccions, robatoris, destrucció de pertinences o altres conductes contra la persona o els seus béns.** Ara bé, aquests fets delictius no tenen perquè ser actes aporòfobs.

L'aporofòbia és una de les expressions més greus de discriminació i una flagrant vulneració dels drets fonamentals.

L'aporofòbia "és la fòbia a les persones pobres" (RAE). El terme **aporofòbia**, proposat per la filòsofa Adela Cortina, "fa referència al rebuig, l'aversion, el temor o el menyspreu envers les persones pobres i desamparades, especialment quan són percebudes com a incapaces d'oferir res a canvi". El concepte és especialment rellevant per analitzar la situació de les persones sense llar perquè precisament sovint són vistes com les que "no tenen res a oferir a canvi". No tenen res. Una persona estrangera amb recursos econòmics no genera necessàriament el mateix rebuig que una persona estrangera en situació de pobresa. L'aporofòbia pot expressar-se mitjançant agressions i insults, però també a través de la indiferència, la invisibilització i l'estigmatització. L'aporofòbia no es limita a comportaments individuals. Comim, Borsi i Valerio Mendoza (2020) proposen distingir una dimensió micro, rela-

cionada amb creences, actituds i conductes individuals; una dimensió meso, vinculada a normes, cultures i pràctiques institucionals; i una dimensió macro, associada a estructures econòmiques i polítiques públiques que poden reproduir o intensificar la desigualtat.

Les persones sense llar en situació de carrer són la realitat més exposada a una elevada diversitat de situacions de violència, discriminació i victimització.

La literatura internacional (Newburn & Rock, 2006; Ellsworth, 2019; Puente, 2019) mostra de manera consistent que aquesta exposició és molt superior a la de la població general i que no pot explicar-se únicament per característiques individuals. Les condicions materials de viure al carrer, la permanència continuada a l'espai públic, la manca d'un lloc segur on protegir-se o guardar les pertinences, l'aïllament social i l'estigma associat al sensellarisme generen contextos d'especial vulnerabilitat. La investigadora i acadèmica nord-americana Pamela Fischer coneguda en l'àmbit de la sociologia, la salut pública i la criminologia pels seus estudis pioners sobre el sensellarisme, ja plantejava a principis dels anys noranta que la **relació entre victimització i sensellarisme és bidireccional** (Fischer, 1992): determinades experiències de violència poden generar processos de sensellarisme i, alhora, trobar-se en situació de sensellarisme incrementa l'exposició a formes de violència o victimització.

Per exemple, la violència masclista i els abusos previs apareixen com a factors que poden precipitar trajectòries de sensellarisme i, un cop perdut l'habitatge, l'exposició a la violència masclista torna a augmentar.

Veure la victimització com a causa i conseqüència del sensellarisme evita interpretar les persones sense llar únicament com a víctimes passives o com a responsables de les situacions de risc que pateixen.

Sovint, la victimització forma part de trajectòries més àmplies de trauma, exclusió i precarietat. Fischer (1992) assenyalava que, un cop al carrer o en allotjaments precaris, el risc de patir agressions i robatoris augmenta considerablement, i que els seus efectes poden agreujar problemes físics, emocionals i de salut mental i dificultar encara més la sortida del sensellarisme. El criminòleg americà Ellsworth (2019), en una revisió sistemàtica de 33 estudis sobre victimització de persones sense llar adultes, identifica taxes desproporcionadament elevades d'agressions, robatoris i furt. Des de la teoria de l'exposició vinculada als estils de vida (proposada des de la sociologia i la criminologia originàriament l'any 1978 per Hindelang, Gottfredson i Garofalo), sosté que la victimització no és aleatòria: depèn de les rutines diàries dels individus. En el cas de les persones sense llar, l'exposició al risc és, doncs, constant.

Ellsworth (2019) assenyalava que **determinades condicions pròpies de viure al carrer incrementen el contacte amb entorns, situacions i persones, capaces de produir victimització.**

Això no significa que el sensellarisme sigui una característica individual que "provoqui" la victimització, sinó que les condicions socials i espacials associades a viure sense habitatge incrementen l'exposició al risc. Així, recerques com la de Patricia Puente (2019), investigadora de Dret Penal i Criminologia ens expliquen que **hi ha relació entre el lloc de pernocta de les persones en situació de sense llar i les experiències de victimització que han patit.** Les persones que diàriament van passar la nit en espais públics es relacionen significativament ($p < .001$) amb l'experiència de victimització, presentant més de 1,5 vegades més probabilitat d'haver estat victimitzades, en comparació amb aquelles persones sense llar que van dormir habitualment en allotjaments.

Alhora, la recerca empírica recent també confirma la necessitat de distingir entre victimització per vulnerabilitat i victimització amb motivació aporòfoba. García Domínguez i Vander Beken (2024), en un estudi amb persones sense llar a Gent (Bèlgica), mostren que ambdues dimensions poden solapar-se, però que els indicadors més directes de motivació aporòfoba són les verbalitzacions explícites de l'agressor i els insults vinculats al sensellarisme.

En aquesta recerca veurem com les persones sense llar en situació de carrer a Barcelona pateixen molts més delictes que la població general, tot i això, la majoria no es poden identificar amb motivacions aporòfobes, però fins i tot, quan es donen motivacions aporòfobes quasi mai es denunciï ni menys es judicialitzen ni reparen a les víctimes.

4.1

El problema de la infradenúncia i els indicadors

La indiferència social davant les situacions de pobresa i exclusió pot contribuir a normalitzar i tolerar actituds, pràctiques i comportaments aporòfobs envers les persones més vulnerables, facilitant la reproducció d'estereotips, prejudicis i actituds d'intolerància. Les persones en situació de pobresa poden ser víctimes de delictes i, per tant, no han de ser vistes o tractades només com a potencials criminals. Per això, és imprescindible desenvolupar marcs normatius que reconeguin específicament la discriminació i els delictes d'odi i en particular contra l'aporofòbia. La dificultat que les agressions contra persones sense llar siguin identificades i registrades específicament com a delictes d'odi invisibilitza la problemàtica.

La Federació Europea d'Entitats nacionals que treballen amb les Persones Sense Llar (FEANTSA) denuncia que aquesta manca de reconeixement contrasta amb la gravetat del problema¹.

¹ https://www.feantsa.org/files/Themes/Housing-Rights/2021/aporophobia/Aporophobia_concept_note.pdf

Un informe de l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea situava les persones sense llar com el quart grup en importància entre els motius de discriminació associats a delictes d'odi, després del racisme i la xenofòbia, l'orientació sexual o identitat de gènere i la islamofòbia².

El problema, però, no és només la victimització, sinó també la infradenúncia. **Molts delictes d'odi contra persones sense llar no es denuncien i, fins i tot, quan es denuncien, sovint no es registren de manera diferenciada.** Això provoca una manca de dades i dificulta dimensionar la problemàtica i dissenyar respostes adequades.

Una de les limitacions de l'enfocament de drets és precisament que quan parlem de situacions d'exclusió social i sensellarisme ens trobem davant de persones que no coneixen els seus drets, no saben exercir-los o no volen exercir-los, perquè no creuen en una societat que els ha exclòs i menys amb les seves estructures policials i judicials. Per tant, "denunciar no servirà de res". Quan parlem de violència, una de les causes de "no denúncia" és precisament la **percepció que aquestes experiències formen part de la vida quotidiana,** la normalització d'alts nivells de violència de forma quotidiana per part de les persones afectades fa que no vagin a denunciar. Però alhora **la falta de formació i sensibilització per part del sistema públic** (de serveis socials, policial o judicial), fa que aquests fets no es reconeguin o es minimitzin sistemàticament.

En conseqüència, l'aporofòbia apareix de manera molt minoritària als registres oficials de delictes d'odi. A l'Estat Espanyol, per exemple, a l'informe *Anàlisi de casos y sentencias en materia de racismo, xenofobia, LGTBI fobia y otras formas de intolerancia 2014-2017* (Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social, 2019), l'aporofòbia apareix de forma molt residual. L'estudi identifica tres casos a tot l'Estat relacionats amb odi o discriminació per situació de pobresa, dirigits contra persones sense llar i sense recursos.

En el període 2018-2022 (Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, 2023) l'aporofòbia continua representant una proporció molt petita de les motivacions identificades en les resolucions judicials analitzades: 0,6 %, davant del 22,7 % per orientació o identitat sexual, el 18,8 % per origen racial o ètnic i el 15,3 % per ideologia. Les estadístiques

policials del Ministeri de l'Interior mostren, però, un cert increment dels fets registrats. El 2022 es van registrar 17 fets coneguts per aporofòbia, davant dels 10 de 2021 (Ministerio del Interior, 2022). Tot i això, només representen aproximadament el 0,9 % del total de delictes d'odi registrats. El 2023 es van registrar 18 fets, un 5,9 % més que l'any anterior, que representaven aproximadament el 0,8 % del total.

Tot plegat evidencia una greu situació d'infradenúncia i infradetecció. Les xifres oficials d'aporofòbia no es poden interpretar com una mesura de la prevalença real de l'aporofòbia. Són fets coneguts i classificats policialment, és a dir, només la part del fenomen que arriba al sistema policial i és identificada com a motivada per aporofòbia. La motivació discriminatòria no s'identifica només perquè la víctima o l'agressor la declari, sinó mitjançant un conjunt "d'indicadors de polarització" que la policia ha de recollir en un atestat policial perquè posteriorment jutges i fiscals disposin d'elements suficients per valorar l'existència d'una motivació discriminatòria.

L'Estat espanyol és una referència europea a nivell de normativa de lluita contra l'aporofòbia. L'article 510.b del Codi Penal contempla l'aporofòbia com a delictes d'odi i l'article 22.4 del Codi Penal inclou l'aporofòbia com agreujant. Això permet que la policia, quan sospiti que algú ha estat víctima d'un delictes d'odi, el denunciï basant-se en diverses motivacions discriminatòries: racisme/xenofòbia, ideologia, orientació o identitat sexual, gènere, creences religioses, antisemitisme, discapacitat i també aporofòbia. Tot i això, com dèiem, la motivació d'odi no s'identifica únicament quan l'agressor diu explícitament "t'he agredit perquè ets pobre" sinó que es construeix a partir d'un conjunt d'indicis contextuals recollits pels indicadors següents:

- La percepció de la víctima sobre la motivació del fet.
- Expressions, insults o comentaris vexatoris pronunciats per l'agressor.
- La pertinença de la víctima a un grup minoritari.
- L'estètica, simbologia, tatuatges o vestimenta de l'agressor.
- Que els fets es produeixin prop d'un lloc de culte o d'un establiment vinculat a un grup minoritari.
- La vinculació de l'autor amb grups ultres, radicals o organitzacions caracteritzades per l'odi.

- L'existència d'una enemistat històrica entre grups.
- La gratuïtat dels fets, és a dir, l'absència aparent d'un altre motiu que expliqui l'agressió.
- La coincidència amb dates commemoratives o esdeveniments significatius per a determinats grups.

Segons l'informe del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social (2019), l'indicador de gratuïtat dels fets apareix especialment en els casos relacionats amb origen racial o ètnic, orientació sexual i aporofòbia. La gratuïtat, per si sola, no demostra l'aporofòbia. Però combinada amb altres elements —la selecció d'una persona sense llar, insults referits a la seva situació, absència de relació prèvia, atac mentre pernocta al carrer— pot reforçar la hipòtesi d'una motivació discriminatòria. De fet, els casos descrits a l'estudi 2014-2017 del Ministeri segueixen força aquest patró: agressions contra persones sense llar que dormien o es trobaven a l'espai públic, amb insults, menyspreu explícit o una actuació aparentment gratuïta.

Cal destacar que **la percepció de la víctima no és, doncs, una evidència menor o merament subjectiva: és un dels indicadors que es tenen en compte en la investigació dels delictes d'odi.** Naturalment, en un procediment penal haurà de contrastar-se amb la resta de proves, però en una enquesta de victimització és una font empírica plenament pertinent. Alhora, per iniciar el procés penal caldrà que l'atestat policial no es limiti a descriure l'agressió. Cal recollir literalment les expressions i insults, els motius manifestats per l'autor, el tipus de maltractament, fets anteriors similars, testimonis i qualsevol altre element que permeti reconstruir la motivació.

Des d'Arrels, considerem que aquests indicadors no s'adapten a la realitat de l'aporofòbia i en especial de les persones sense llar en situació de carrer.

Els indicadors generals de polarització descrits anteriorment són útils, però estan pensats sobretot a partir de patrons clàssics de racisme, xenofòbia, antisemitisme, homofòbia o extremisme organitzat, i no estan prou adaptats a la manera específica com es manifesta l'aporofòbia contra persones sense llar que viuen al carrer.

² https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-justice-hate_crime-victims_en.pdf

És a dir, aquests indicadors funcionen molt bé quan el prejudici té marcadors simbòlics reconeixibles: una esvàstica, un insult racista, una agressió davant d'una sinagoga, una data significativa, la pertinença de l'autor a un grup ultra, etc. Però l'aporofòbia funciona sovint d'una altra manera i s'està manifestant en moltes petites accions quotidianes. Una persona que agredeix algú que dorm en un caixer pot no portar cap simbologia específica, un veí que grava amb un mòbil persones pernoctant a la via pública fent comentaris aporòfobs no té perquè pertànyer a cap grup organitzat, no actuar en una data significativa ni tenir antecedents ideològics. L'aporofòbia necessita indicadors adaptats.

Una proposta d'indicadors adaptats a la situació específica d'aporofòbia podria ser, per exemple:

- **Verbalització explícita de la motivació:** l'autor manifesta que actua perquè la víctima és pobre, "sense sostre", "indigent", viu al carrer, etc.
- **Insults, expressions degradants o deshumanitzadores** vinculades a la pobresa o al sensellarisme: "brut", "fastigós", "guarro", "pobre de merda" etc.
- **Selecció deliberada d'una persona perquè viu al carrer**, especialment si no existeix relació prèvia entre víctima i agressor.
- **Agressió aparentment gratuïta**, sense finalitat econòmica, conflicte previ o altre mòbil identificable.
- **Agressió mentre la persona dorm**, descansa o es troba en el lloc on pernocta, especialment si l'autor busca deliberadament persones sense llar.
- **Atacs contra pertinences** essencials -sacs de dormir, mantes, documentació, medicació, telèfons o objectes personals- quan l'objectiu sembla ser humiliar, expulsar o castigar la persona més que obtenir un benefici econòmic.
- **Conductes d'humiliació**, enregistrament de l'agressió, burla o difusió posterior a xarxes socials.

- **Repetició de conductes** contra diferents persones sense llar o antecedents d'hostilitat envers aquest col·lectiu.
- **Expressions o continguts previs o posteriors de l'autor en xarxes socials** que mostrin menyspreu envers persones en situació de pobresa o sense llar.
- **Percepció de la víctima o dels testimonis** que el fet està relacionat amb la situació de pobresa o sensellarisme.

Aquests no serien criteris automàtics: servrien per orientar la investigació, exactament com estableix el protocol general.

La formació dels operadors no pot limitar-se a conèixer els tipus penals, sinó que cal conèixer la realitat social, psicològica i quotidiana de les víctimes, les dificultats que experimenten i els motius pels quals no denuncien o denuncien tard. La manca de formació pot comportar que no s'obrin investigacions, que siguin deficientes o que acabin en sobreseïments, incrementant la desconfiança de les víctimes en la policia i la justícia.

5. Anàlisi de dades

5.1

Victimització de les persones que viuen al carrer

8 de cada 10 persones que viuen al carrer han patit algun delictes, agressió o discriminació

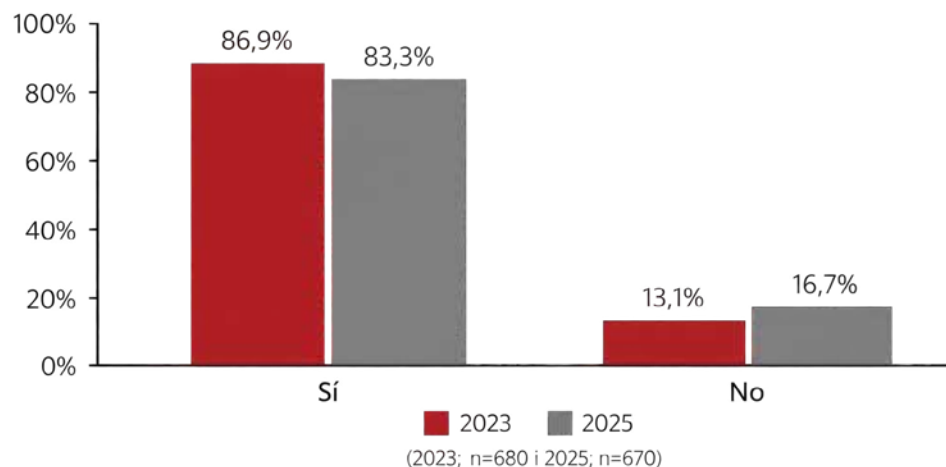
La victimització i la discriminació continuen sent experiències molt esteses entre les persones sense llar que viuen al carrer. L'any 2025, el **83,3 % de les persones que vivien al carrer a Barcelona i que vam enquestar des d'Arrels afirmava haver patit algun delictes, agressió o discriminació al llarg de la seva trajectòria de vida al ras**. La proporció disminueix lleugerament respecte del 86,9 % registrat el 2023, però continua afectant més de vuit de cada deu persones.

Aquesta elevada prevalença evidencia la forta exposició a situacions de victimització i discriminació associada a la vida al carrer. Es tracta d'una prevalença acumulada al llarg de la trajectòria de carrer i, per tant, no indica el risc de victimització durant un únic any.

Tot i així, mostra fins a quin punt les trajectòries de vida al carrer estan marcades per experiències de victimització i discriminació. És a dir, la pregunta és acumulativa —“des que vius al carrer”— i no mesura incidents ocorreguts durant un període temporal. Això vol dir que el resultat pot estar influït per la durada del sensellarisme, la composició de la mostra i la manera com les persones identifiquen o recorden les situacions viscudes. A més, la pregunta agrupa tres fenòmens diferents: delictes, agressió i discriminació. Per tant, aquest indicador no es pot presentar directament com una prevalença d'aporofòbia ni de delictes d'odi. El que mesura és una categoria més àmplia de victimització o discriminació percebuda que per si mateixa és molt alarmant.

Des que vius al carrer, has patit algun delict, agressió o discriminació?

Barcelona (2023 i 2025)

Per situar la magnitud d'aquest resultat en el context de la ciutat de Barcelona, es poden prendre com a referència les dades de l'Enquesta de Victimització de Barcelona (EVB) de l'any 2026. Ara bé, no es pot realitzar una comparació directa de taxes entre la població general i les persones que viuen al carrer, però sí situar la victimització observada per Arrels en el context de la ciutat.

Segons l'EVB 2026, el 17,3 % de la població barcelonina va patir durant l'any 2025 algun fet contra la seguretat personal. Aquest àmbit inclou robatoris i intents de robatori, atracaments, estrebades, intimidacions, coaccions, amenaces, agressions físiques i agressions sexuals, entre altres fets, i constitueix el principal àmbit de victimització a la ciutat. La dada, a més, disminueix respecte dels dos anys anteriors: l'índex de victimització contra la seguretat personal havia estat del 22,7 % el 2023 i del 22,1 % el 2024, abans de situar-se en el 17,3 % el 2025.

Les dades que proporcionem des d'Arrels Fundació per als anys 2023 i 2025 i les dades recollides per l'EVB no es poden comparar perquè tenen períodes de referència i continguts diferents. L'EVB calcula la prevalença anual de fets considerats delictius, mentre que Arrels recull de manera acumulada delictes, agressions i també discriminacions des de l'inici de la trajectòria de carrer. Malgrat aquestes diferències, la distància entre els resultats és prou gran per mostrar que **les experiències de victimització tenen una presència extraordinàriament elevada en les trajectòries**

de les persones sense llar que viuen al carrer.

La diferència metodològica obliga a evitar equivalències quantitatives, però la magnitud i la diversitat dels fets declarats mostren que la victimització constitueix una dimensió estructural de l'experiència de viure al carrer i justifiquen analitzar de manera específica quina part d'aquesta victimització està relacionada amb la vulnerabilitat associada al sensellarisme i quina presenta indicis d'una motivació aporòfoba.

El robatori de diners, pertinences o documentació és, amb diferència, la forma més freqüent de victimització

Tot i que com hem vist en el gràfic anterior, el percentatge global de persones sense sostre que declara haver patit alguna agressió, delict o discriminació baixa lleugerament entre 2023 i 2025, la distribució dels diferents tipus d'experiències viscudes es manté molt estable i, en molts casos, augmenta lleugerament el 2025. Atès que es tracta d'una pregunta de resposta múltiple i referida a tota la trajectòria al carrer, aquestes diferències no s'han d'interpretar necessàriament com un augment de la incidència anual.

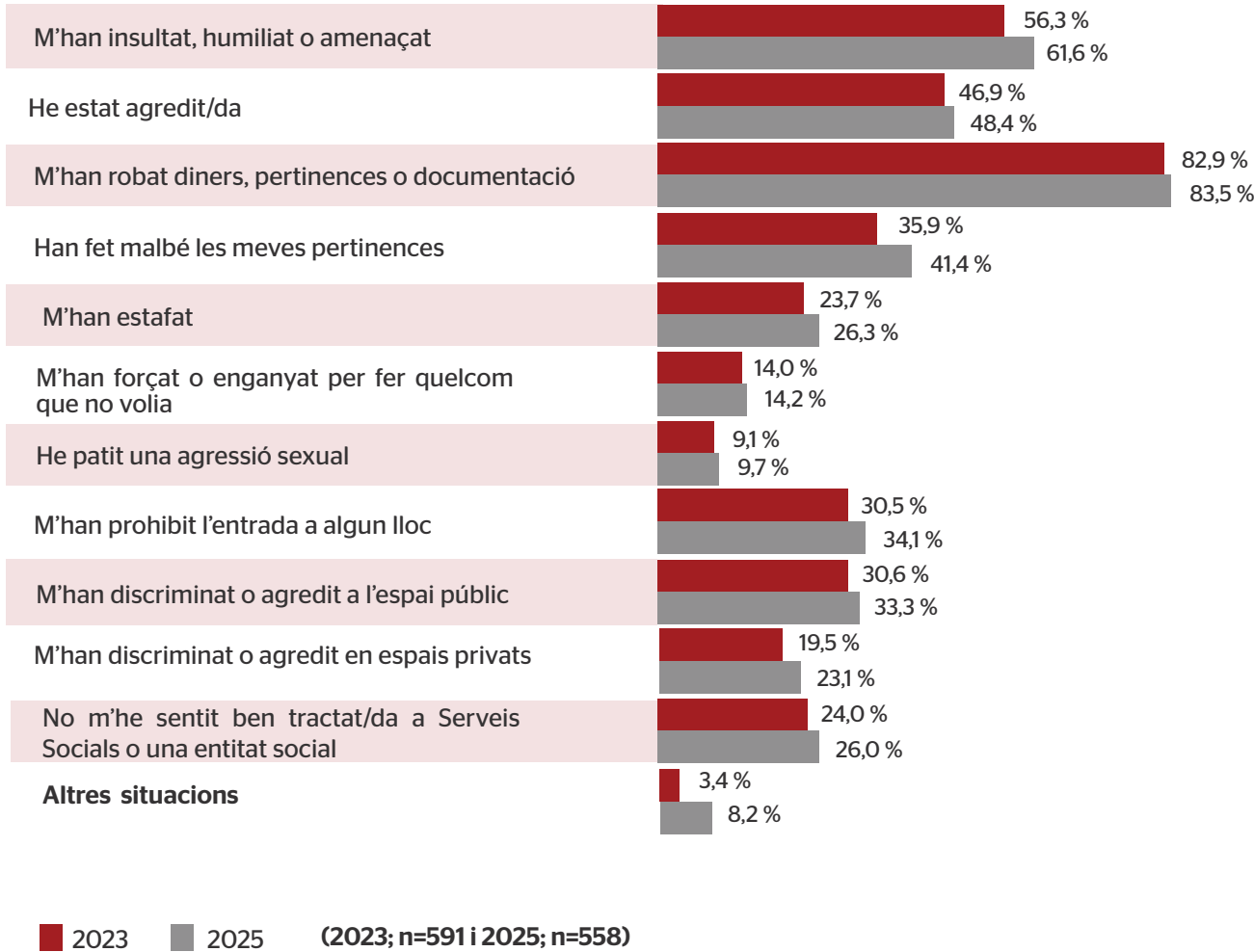
Les situacions de victimització i discriminació que experimenten les persones que viuen al carrer són diverses i sovint s'acumulen.

El **robatori de diners, pertinences o documentació** és, amb molta diferència, la situació més freqüent a tots dos anys: supera el 80 %. Després apareixen els **insults, humiliacions o amenaces**, que al 2025 afecten aproximadament sis de cada deu persones, i les agressions físiques són citades pel 48,4 % de les persones que van respondre la pregunta. Altres situacions tenen a veure directament amb l'**ús i l'accés als espais**: aproximadament una tercera part manifesta haver estat discriminada o agredida a l'espai públic o haver tingut prohibida l'entrada en algun establiment.

L'impacte dels robatoris a les persones sense llar que viuen al carrer és molt significatiu ja que les pertinences poden concentrar una part molt important dels seus recursos materials: medicació, roba, telèfon, mantes, records personals, etc. Per tant, a part del robatori en sí mateix, cal tenir en compte els percentatges de persones que declaren que els hi han llençat o destruït les pertinences perquè això té un **impacte emocional** potencialment molt més gran que el valor econòmic dels objectes. Alhora, que et robin específicament la documentació té unes **conseqüències determinants en la situació administrativa** de les persones en situació de carrer ja que tornar-la a aconseguir es converteix en un greu problema i té un impacte directe en una possible recuperació de drets, com accedir a prestacions, serveis i recursos socials.

Des que vius al carrer, quin tipus de delictes, agressió o discriminació has patit?

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2023 i 2025)

No tots aquests fets poden considerar-se aporòfobs per si mateixos. Com diu García Domínguez (2020), “estar més exposat a ser víctima perquè es viu al carrer no és necessàriament el mateix que ser atacat o discriminat perquè es viu al carrer”. El robatori, per exemple, pot ser conseqüència de la gran exposició i vulnerabilitat que implica dormir al carrer, però no podem afirmar que sigui aporòfob només perquè la víctima sigui una persona sense llar.

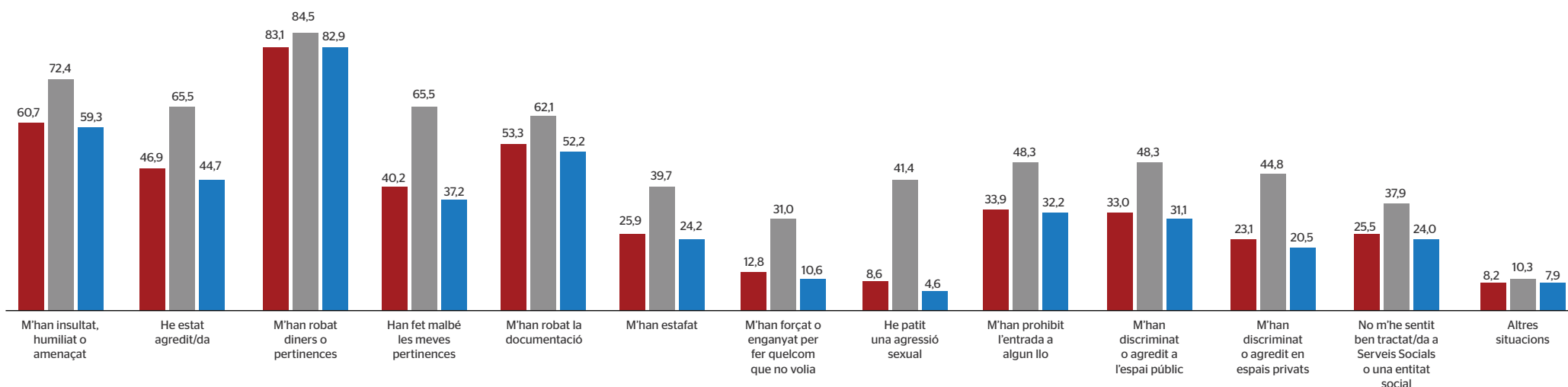
Per identificar la dimensió específicament aporòfoba, cal analitzar si la persona considera que l'agressió o discriminació estava motivada pel fet de viure al carrer, per la seva situació de pobresa. Abans, però, analitzarem els tipus de victimització segons gènere i edat.

41,4%
de les dones declara haver patit agressions sexuals front el 4,6 % dels homes.

Si observem els tipus de victimització segons gènere, les dones presenten percentatges de victimització més elevats que els homes en totes les categories, i en algunes, les diferències són molt importants. Cal remarcar que la mostra de dones és més petita (58 dones vs. 479 homes), però manté els percentatges detectats en altres recerques recents sobre la situació del sensellarisme que viu al carrer entorn al 9 % i 10 %.

Tipus de victimització, segons gènere

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2025)

■ Total ■ Dona ■ Home

(2025; n=537)

Les diferències més fortes apareixen en les formes de violència més greus o de control. **Destaquen les coaccions o pressions per fer alguna cosa contra la pròpia voluntat: 31 % entre les dones, gairebé tres vegades més que els homes (10,6 %).** I sobretot en les agressions sexuals: El 41,4 % de les dones davant del 4,6 % dels homes.

Aquesta és, amb diferència, la desigualtat més gran del gràfic i justifica un tractament específic del sensellarisme amb perspectiva de gènere.

Però també les dones declaren més intensitat en les diferents formes de violència: més insults, humiliacions o amenaces (72,4 % vs. 59,3 %), més agressions físiques (65,5 % vs. 44,7 %), més danys a les pertinences (65,5 % vs. 37,2 %) i més robatori de documentació (62,1 % vs. 52,2 %).

Les dones també pateixen més discriminació en l'accés i ús dels espais: prohibició d'entrada (48,3 % vs. 32,2 %), discriminació o agressió a l'espai públic (48,3 % vs. 31,1 %) i en espais privats (44,8 % vs. 20,5 %). També és superior el percentatge de dones que afirma no haver estat ben tractada en serveis socials o entitats socials (37,9 % vs. 24,0 %).

L'única categoria on la diferència és molt petita respecte els homes és en el robatori de diners o pertinences, que és altíssim tant en homes com en dones: 82,9 % i 84,5 %. Això reforça la idea que el robatori és una vulnerabilitat transversal de la vida al carrer.

Les dades mostren que la victimització al carrer té una dimensió clarament de gènere i que les dones estan exposades a formes específiques i més intenses de violència.

Les persones majors de 55 anys declaren menys agressions físiques, però més robatoris de documentació.

En conjunt, la relació entre edat i victimització no segueix una evolució lineal, sinó que canvia segons el tipus de fet patit. Les persones més joves presenten nivells elevats de robatori, però en general percentatges més baixos en altres formes de victimització.

Les franges centrals concentren més agressions, coaccions i situacions de discriminació. Entre les persones de més edat disminueixen les agressions físiques i altres formes de violència directa, però continuen sent molt freqüents els robatoris de diners, pertinences i documentació.

Entre les **persones de 18 a 29 anys**, la victimització existeix, però en moltes categories se situa per sota de la mitjana. El robatori de diners o pertinences continua sent molt freqüent, amb un 81,3 %, pràcticament al mateix nivell que el conjunt. En canvi, els percentatges són menors en agressions físiques (44,9 %), danys a pertinences (32,7 %), robatori de documentació (38,3 %), prohibició d'entrada (24,3 %) o mala atenció percebuda en serveis socials o entitats (19,6 %). Això

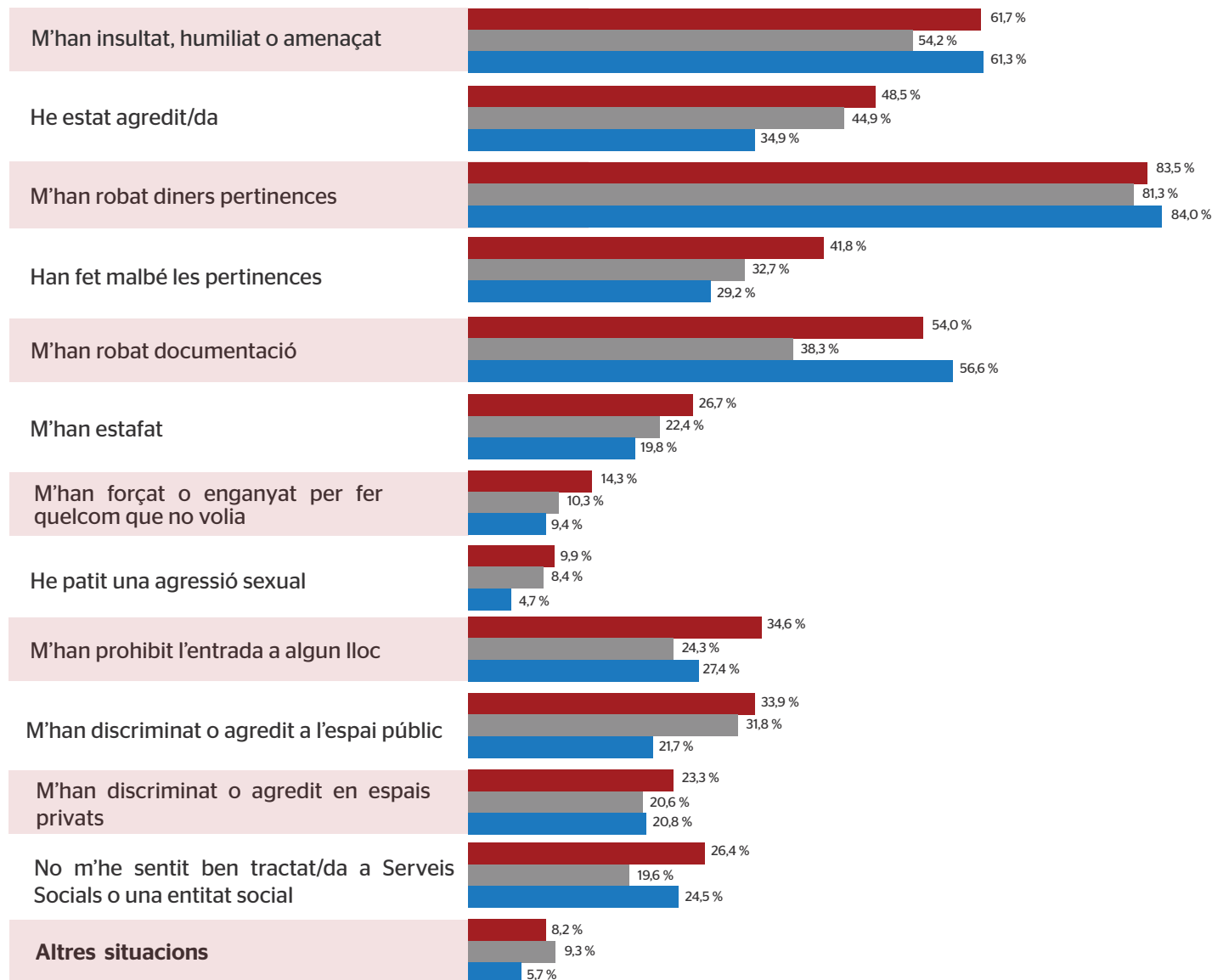
suggereix que l'entrada dels més joves al carrer no implica absència de victimització, però sí un perfil menys intens en diversos indicadors acumulatius.

Entre les **persones de 55 anys i més**, el perfil és diferent. Les agressions físiques baixen clarament fins al 34,9 %, les agressions sexuals al 4,7 %, les coaccions al 9,4 % i la discriminació o agressió a l'espai públic al 21,7 %. En canvi, el robatori de diners o pertinences continua sent molt alt (84,0 %) i el robatori de documentació se situa en un 56,6 %, per sobre de la mitjana. Per tant, la victimització a l'edat avançada es desplaça cap a formes més relacionades amb la pèrdua o sostracció de pertinences i documents i menys amb la violència interpersonal directa.

Entre els 18 i 29 anys i en el grup de persones majors de 55 anys, per exemple, les agressions físiques passen del 44,9 % al 34,9 %, les agressions sexuals del 8,4 % al 4,7 % i la discriminació/agressió a l'espai públic del 31,8 % al 21,7 %. En canvi, el robatori de documentació passa del 38,3 % entre els joves al 56,6 % entre els majors de 55 anys, una diferència de més de 18 punts.

Tipus de victimització, segons grup d'edat

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2025)

Les franges centrals, sobretot entre **36 i 45 anys**, són les que concentren alguns dels valors més elevats de tota la distribució. En aquest grup, el 69,2 % ha patit insults, humiliacions o amenaces, el 61,0 % agressions físiques, el 51,4 % danys a les pertinences, el 55,5 % robatori de documentació, el 33,6 % estafes, el 19,2 % coaccions i el 14,4 % agressions sexuals. És la franja que presenta un perfil més intens i diversificat de victimització.

Entre 30 i 35 anys també hi ha valors elevats en diverses formes de violència: **agressions físiques (57,6 %)**, **discriminació a l'espai públic (44,1 %)**, **en espais privats (30,5 %)** i **mala atenció percebuda en serveis o entitats (33,9 %)**.

No és, per tant, un patró exclusiu de la franja de 36 a 45 anys, sinó que les franges centrals en general semblen concentrar una major exposició a formes de violència interpersonal i discriminació.

■ Total ■ 18-29 ■ 55+ (2025; n=546)

5.2

Indicis de motivació aporòfoba

En aquest apartat volem passar de preguntar només pel fet que les persones han patit a preguntar també per la possible motivació discriminatòria. Per apropar-nos, primer preguntarem sobre la victimització vinculada al sensellarisme.

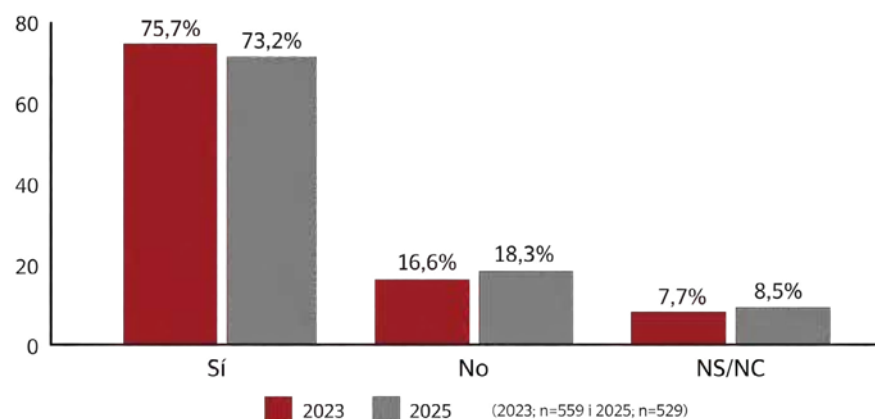
En el següent gràfic ja no estem preguntant simplement si la persona ha estat víctima, sinó si interpreta aquella experiència com a relacionada amb la seva situació de carrer, és a dir, es fa el pas d'una victimització general a una atribució percebuda al fet de viure al carrer.

El 2025, el 73,2 % de les persones que han patit algun delictes, agressió o discriminació considera que aquests fets es deuen al fet de viure al carrer. El percentatge és molt similar al de 2023 (75,7 %), amb una disminució de només 2,5 punts percentuals. Paral·lelament, el 18,3 % considera que no hi ha aquesta relació i un 8,5 % no ho sap o no contesta.

Això permet afirmar que la **vinculació percebuda entre victimització i sensellarisme és molt elevada i molt estable entre 2023 i 2025**. Ara bé, cal tenir en compte que aquesta dada encara no equival exactament a una “motivació aporofòbica” en sentit estricte. Una persona pot considerar que l'han robat perquè dorm al carrer i és més accessible o vulnerable, sense que l'autor actuï necessàriament per menyspreu o prejudici envers la pobresa.

Creus que els delictes, discriminacions o agressions que has patit es deuen al fet de viure al carrer?

Barcelona (2023 i 2025)

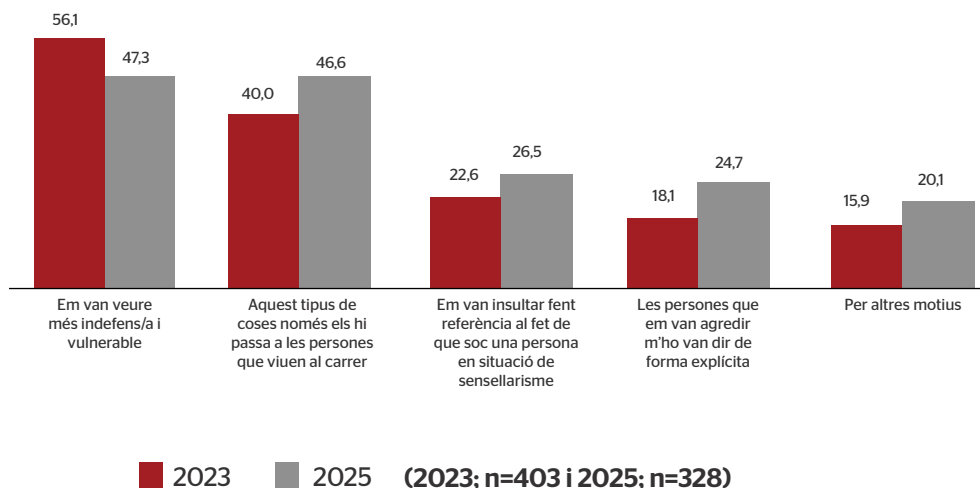

Una de cada quatre persones identifica una motivació aporòfoba explícita en les agressions patides

La majoria de les persones que han patit algun delictes, agressió o discriminació relacionen aquestes experiències amb el fet de viure al carrer, però fem un pas més enllà preguntant sobre la motivació de l'agressor: per què consideres que són pel fet de viure al carrer?

Per què creus que són pel fet de viure al carrer?

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2023 i 2025)

Les opcions de resposta ens aproximen més als indicis de motivació aporofòbica:

- “Em van veure més indefens/a i vulnerable” indica sobretot vulnerabilitat victimològica. Potser l'agressor tria la persona perquè és una víctima fàcil; això no demostra necessàriament menyspreu o perjudici aporofòb.
- “Aquest tipus de coses només passen a persones que viuen al carrer” indica que la víctima relaciona el fet amb el sensellarisme, però és un indicatiu indirecte. Encara no sabem exactament què motivava l'agressor.
- “Em van insultar fent referència al fet de ser una persona en situació de carrer” és un indicatiu molt més fort de motivació aporofòbica, perquè el perjudici apareix verbalitzat en el mateix episodi.
- “Les persones que em van agredir m'ho van dir de manera explícita” és probablement l'indicador més directe de motivació aporofòbica percebuda, perquè la víctima no només interpreta el motiu, sinó que informa que l'agressor el va expressar.

Els resultats mostren una **evolució significativa entre 2023 i 2025, on augmenten els indicis explícits de motivació aporofòbica en les agressions a persones que viuen al carrer**. Mentre disminueix la proporció de persones que atribueixen els fets principalment al fet d'haver estat percebudes com a més vulnerables -del 56,1 % al 47,3 %- , creix del 40,0 % al 46,6 % la percepció que determinades situacions de victimització afecten específicament

les persones que viuen al carrer. Alhora, augmenten els indicadors més explícits de motivació aporofòbica.

Per tant, entre **2023 i 2025 s'observa un augment dels indicadors més explícits de motivació aporofòbica**. Les persones que afirmen que l'agressor va explicitar que actuava pel fet que vivien al carrer passen del 18,1 % el 2023 al 24,7 % l'any 2025, un augment de 6,6 punts percentuals. En canvi, l'augment dels insults vinculats al sensellarisme, del 22,6 % al 26,5 %, és més moderat i podria estar dins del marge de variació mostral.

És a dir, més persones afirmen que els agressors van verbalitzar directament aquesta motivació o van utilitzar insults relacionats amb la situació de sensellarisme.

En tots dos casos, es tracta d'indisicis molt més directes de discriminació per raó de pobresa o sensellarisme que la simple percepció de vulnerabilitat; per tant, es pot afirmar que creix la motivació aporofòbica explícita en les agressions a persones que viuen al carrer.

Cal, però, mantenir una precaució metodològica: aquestes dades recullen la interpretació de la víctima sobre el que va succeir i no una verificació policial de la motivació de l'agressor. Tot i així, **quan la víctima identifica insults específics o verbalitzacions relacionades amb el fet de viure al carrer, la proximitat amb una motivació aporofòbica és especialment elevada.**

L'equip jurídic d'Arrels

acompanya en el seu dia a dia casos que evidencien que les dificultats per identificar i respondre davant possibles situacions d'aporofòbia no es produeixen en un únic moment del procés.

Poden aparèixer, per exemple, en el moment de la detecció dels indisicis d'una possible motivació discriminatòria, però també durant la investigació dels fets o durant el procediment judicial. En els casos en què els mecanismes policials i judicials no tenen prou en compte la realitat de les persones sense llar, augmenta el risc que les agressions quedin sense una resposta adient. Ho expliquem a partir de dos casos concrets viscuts per persones sense llar conegudes per Arrels i acompanyades per l'equip jurídic de l'entitat.

Cas 1: Quan seguir el procediment judicial es converteix en una barrera.

Mentre l'A., de 72 anys, dormia en un banc d'una plaça de Barcelona, un grup de persones es va acostar, el va colpejar i el va fer fora del lloc on descansava mentre l'humiliava verbalment. L'agressió la van enregistrar i publicar a xarxes socials.

En iniciar-se el procediment judicial, l'A. havia de desplaçar-se als jutjats per declarar, però això li implicava dificultats derivades de viure al carrer: no descansava bé a les nits, li era difícil dutxar-se i canviar de roba, havia de compatibilitzar els horaris dels recursos on anava sovint (per exemple, a menjar) amb els horaris judicials, etc. A petició de l'equip jurídic d'Arrels, el jutjat va acceptar que la seva declaració fos considerada prova preconstituïda per evitar nous desplaçaments. Finalment, l'A. No va poder sostenir el procediment per la revictimització que li comportava reviure aquella experiència traumàtica i va decidir no continuar com a acusació particular.

Des d'Arrels, creiem que aquest cas evidencia que l'accés a la justícia no depèn només de poder denunciar, sinó també de poder sostenir el procediment judicial i que aquest no esdevinir en una barrera si no s'adapta a les necessitats de la persona que viu al carrer.

L'accés a la justícia no depèn només de poder denunciar.

Cas 2: Quan els indicis d'aporofòbia no es detecten des de l'inici.

L'S. treballava com a ferroveller. Un dia, va entrar en un bar i va deixar el seu carret fora. Un grup de persones que també estaven al bar la van començar a increpar, sense cap discussió prèvia. Tres persones el van agredir amb cops de punys, puntades de peu i cops al cap. Els Mossos d'Esquadra les van detenir i van traslladar el cas a la Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació. Des d'Arrels ens vam presentar com a acusació popular.

El procediment va concloure amb una condemna per lesions, però no va poder acreditar una motivació aporòfoba. L'atestat policial inicial no va recollir els possibles indicis d'aquesta motivació, fet que va dificultar poder-ho acreditar posteriorment. En aquest sentit, aquest cas mostra la importància de detectar, investigar i documentar els possibles indicis d'aporofòbia des del primer moment. No recollir elements com l'aparent gratuïtat de l'agressió, la selecció de la víctima o altres circumstàncies que puguin indicar una motivació discriminatòria, pot fer molt difícil acreditar els indicis d'aporofòbia després durant el procediment judicial.

Aquests casos mostren barreres diferents i, alhora, connectades: dificultats en la detecció i recollida dels indicis de motivació aporòfoba, així com dificultats per sostenir el procediment judicial. Per això, insistim en la necessitat que durant tot el procés (denúncia, investigació, procediment judicial i reparació) es tinguin en compte les necessitats específiques de les persones que viuen al carrer.

És important detectar, investigar i documentar els possibles indicis d'aporofòbia des del primer moment.

5.3

Infradenúncia i accés a la protecció

Donar a conèixer testimonis d'aporofòbia és important per conscienciar la població general respecte aquesta vulneració de drets humans. Ara bé, quan parlem d'exclusió social i sensellarisme ens trobem amb dificultats per poder arribar a denunciar els fets. Hi ha persones que no coneixen els seus drets, hi ha persones que no els poden exercir i hi ha persones que no els volen exercir perquè no creuen en la justícia ni en una societat que els ha exclòs i els manté en aquesta exclusió. La major part dels delictes, agressions o situacions de discriminació patides per les persones que viuen al carrer no arriben a ser denunciades.

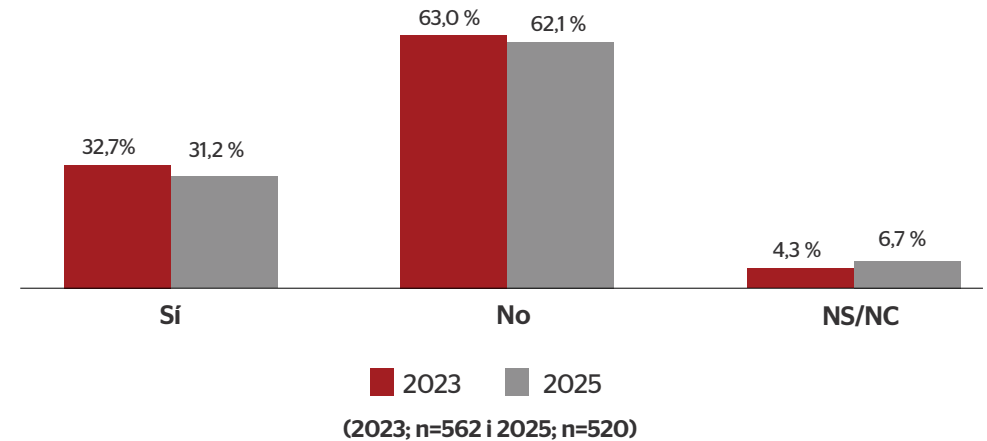
2 de cada 3 victimitzacions no arriben a ser denunciades

L'any 2025, només el 31,2 % de les persones que havien patit algun delictes, agressió o discriminació afirmava haver denunciat els fets, mentre que el 62,1 % no ho va fer. El 2023, els percentatges eren molt similars: 32,7 % sí i 63,0 % no. Per tant, aproximadament **dues de cada tres victimitzacions o discriminacions relacionades per les persones sense llar en situació de carrer a Barcelona no arriben a ser denunciades**.

Has denunciat els fets?

Barcelona (2023 i 2025)

Observant les dades de 2023 i 2025, destaquem la persistència del fenomen i, per tant, **la infradenúncia és estructuralment molt elevada i pràcticament estable entre aquest període**. Aquesta elevada infradenúncia limita el desenvolupament de les actuacions policials i judicials per reflectir la magnitud real de la victimització i de l'aporofòbia contra les persones sense llar en situació de carrer.

Pren especial importància saber, doncs, per què no van denunciar. Poder identificar raons estructurals, institucionals, relacionals o personals és clau per prendre mesures al respecte. Saber si aquesta infradenúncia està relacionada amb desconfiança institucional, percepció d'inutilitat, por, normalització de la violència o altres barreres és clau per determinar quins canvis cal fomentar en l'abordatge de l'aporofòbia i els delictes d'odi.

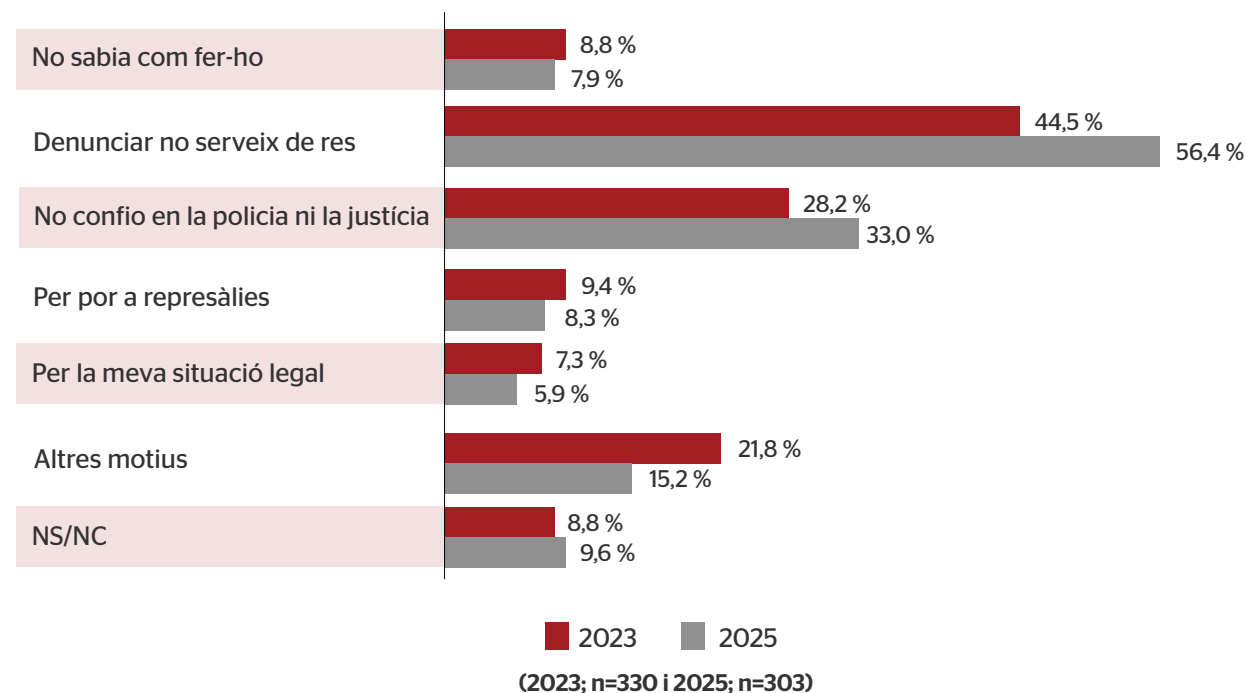
Més de la meitat de les persones que no van denunciar consideren que denunciar “no serveix de res”

El següent gràfic és especialment important perquè explica el motiu pel qual la infradenúncia és tan elevada. El resultat principal és molt clar: **el motiu més freqüent és la percepció que “denunciar no serveix de res”**, i aquesta resposta augmenta de manera notable el 2025, fins a situar-se per sobre de la meitat de les persones que no denuncien. El segon motiu és la desconfiança en la **polícia i la justícia**, que també augmenta respecte de l'any 2023.

Per quin motiu no has denunciat els fets?

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2023 i 2025)

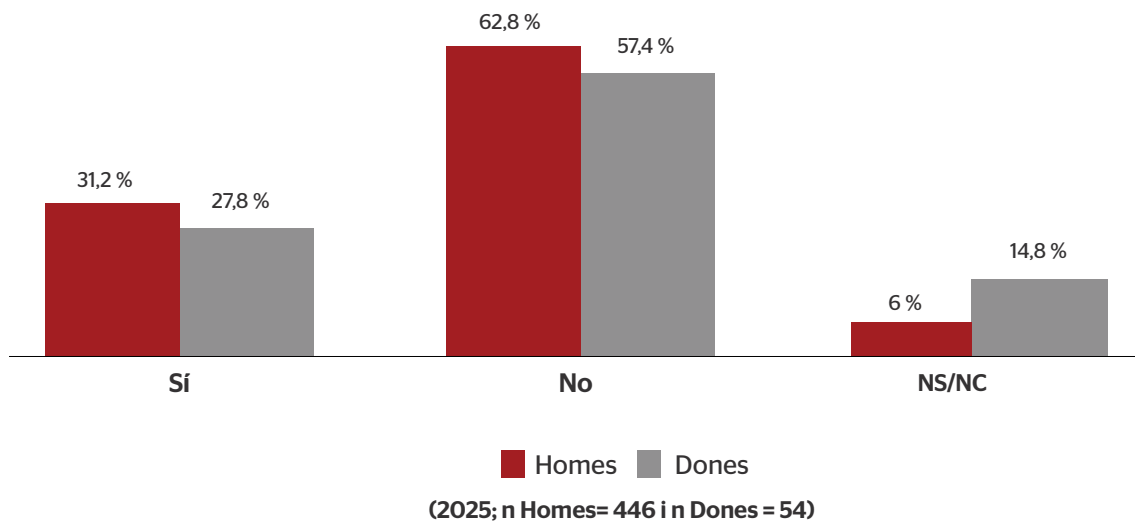

Això apunta menys a una manca d'informació i més a un problema de confiança i utilitat percebuda del sistema. La resposta "no sabia com fer-ho" té un pes molt menor, al voltant del 8-9 %, mentre que la suma de "no serveix de res" i "no confio en la policia i la justícia" concentra una part molt més important de les respostes. És a dir, moltes persones no deixen de denunciar perquè desconeguin el procediment, sinó perquè no esperen que la denúncia els aportï protecció, resposta o reparació.

Sobre les diferències de gènere respecte a la denúncia, aquestes no són significatives: el 27,8 % de les dones denuncia, davant del 31,2 % dels homes. El 57,4 % de les dones diu que no ha denunciat, davant del 62,8 % dels homes; però entre les dones hi ha més "no contesta" (14,8 %), cosa que fa que la comparació directa del "no" s'hagi de fer amb prudència.

Has denunciat els fets? Segons gènere.

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2025)

Les dones que viuen al carrer desconfien més de la policia i la justícia que els homes

On sí apareix una diferència rellevant és en els motius per no denunciar. "Denunciar no serveix de res" és pràcticament idèntic entre dones i homes: 58,6 % i 58,0 %, respectivament. Però la desconfiança en la policia i la justícia és molt superior entre les dones: 58,6 %, davant del 30,2 % dels homes. Aquesta és una diferència de gairebé 30 punts.

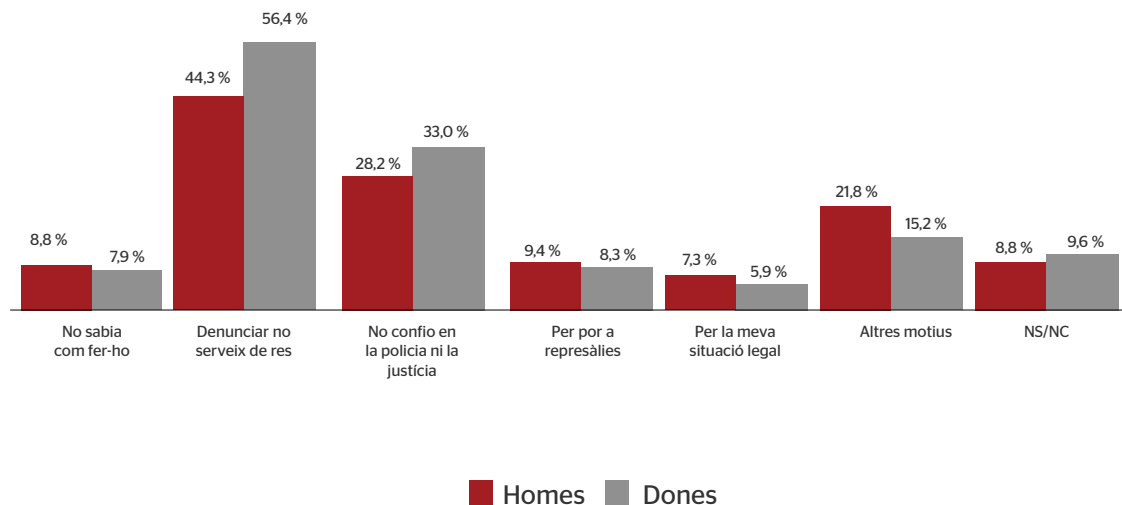
Aquests resultats apunten a una doble **vulnerabilitat de les dones que viuen al carrer**: una major exposició a formes greus i específiques de violència i, al mateix temps, una menor confiança en els mecanismes institucionals de protecció i denúncia.

Per quin motiu no has denunciat els fets. Segons gènere.

(Resposta múltiple; percentatge). Barcelona (2025)

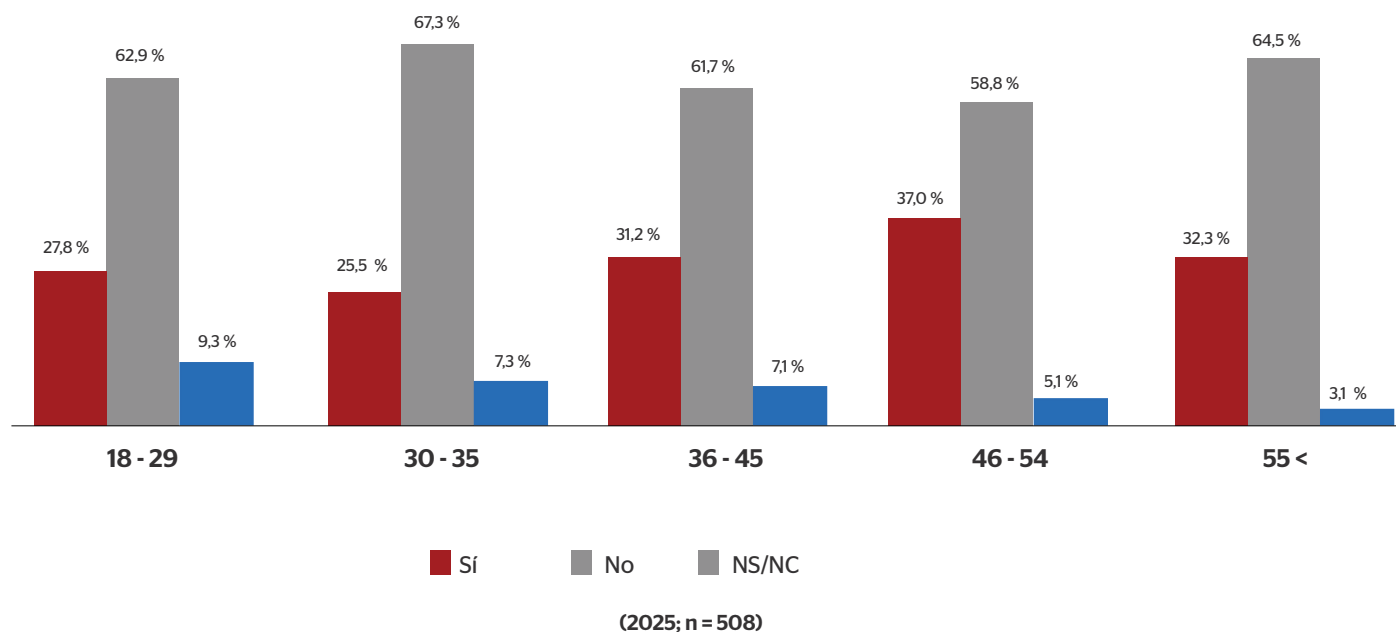

També és més alta entre les dones la proporció de denúncies per les represàlies: 10,3 % davant del 6,5 % dels homes. En canvi, “no sabia com fer-ho” té menys pes entre les dones (3,4 %) que entre els homes (8,8 %). En resum, les dades suggereixen que, entre les dones, la indiferència no sembla respondre tant a una manca de coneixement del procediment com a una manca de confiança i una percepció de risc.

Si analitzem les dades de la indiferència en funció dels franges d'edat, veiem com la indiferència és elevada en totes les franges d'edat, però els motius varien. Els extrems d'edat són especialment interessants perquè entre els joves de 18 a 29 anys apareixen més barreres d'accés i coneixement, mentre que entre les persones majors de 55 anys predomina molt clarament la percepció que denunciar no serveix de res.

Has denunciado los hechos? Segun franjas de edad.

(Porcentaje). Barcelona (2025)

El 13,8% de los jóvenes no sabía cómo denunciarlo

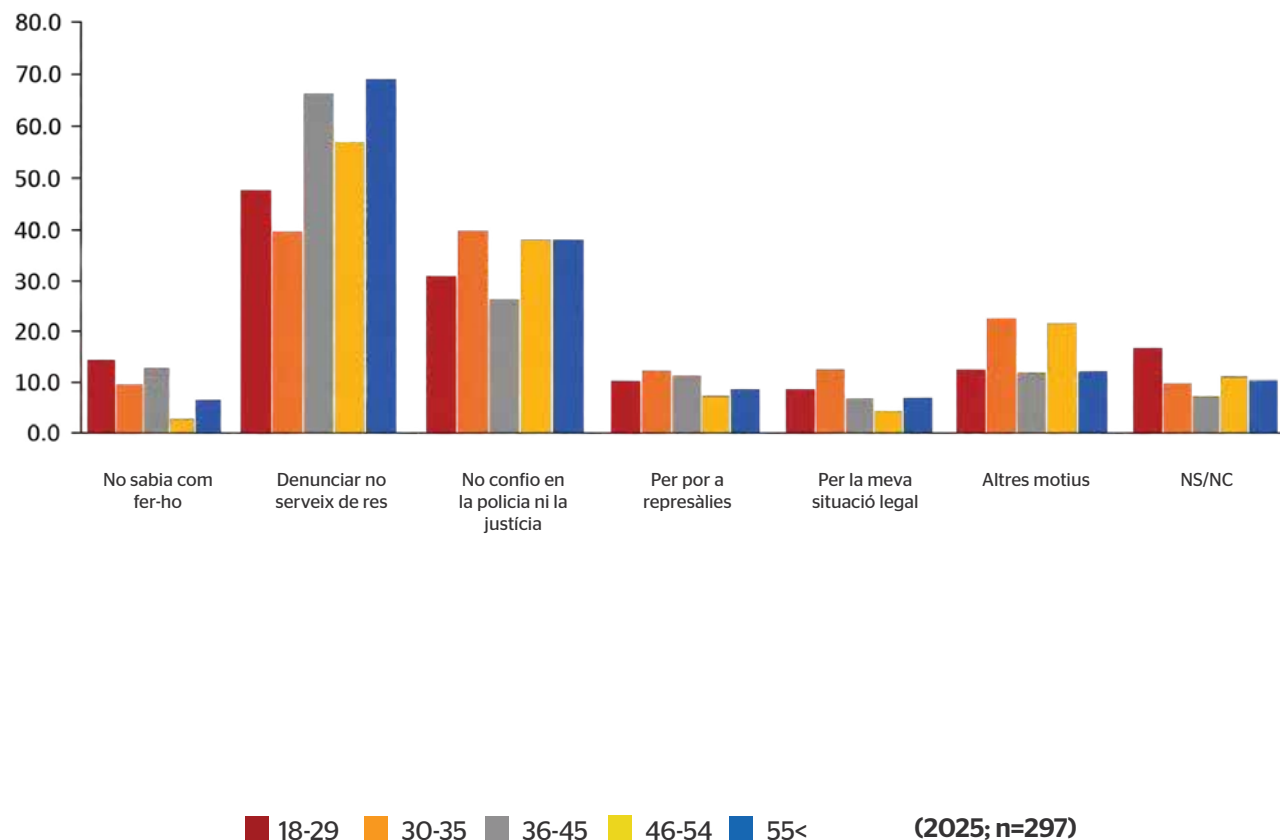
En este gráfico se puede observar que no hay una relación lineal entre edad y denuncia: las tasas más bajas se concentran entre los más jóvenes y entre 30 y 35 años, mientras que la franja de 46 a 55 años es la que más denuncia.

Entre las **personas de 18 a 29 años**, el 62,9 % no ha denunciado los hechos. Pero que la percepción que denunciar no sirve de nada es el principal motivo (46,6 %), destaca también que el 13,8 % no sabía cómo hacerlo, el porcentaje más elevado de todas las franjas de edad.

Per quin motiu no has denunciat aquests fets? Segons franges d'edat.

Barcelona -2025

Entre les **persones de 55 anys o més**, la infradenúncia arriba al 64,6 %. En aquest grup destaca especialment la manca d'expectatives envers la resposta institucional: el 67,8 % considera que denunciar no serveix de res i el 37,3 % manifesta desconfiança en la policia i la justícia.

Respecte a les tres **franges d'edat centrals**, podem destacar que la franja entre 30 i 35 anys és on la denúncia és més baixa de totes les franges: només denuncia el 25,5 % i el 67,3 % no ho fa. A diferència d'altres grups, els motius de no denúncia estan més repartits. També és la franja on tenen més pes la por a represàlies i la situació legal, totes dues entorn de l'11 %.

A la franja d'entre 36 i 45 anys, la infradenúncia està especialment vinculada a una percepció d'ineficàcia del sistema més que no pas a una manca d'informació perquè el 65,0 % de les persones que no denuncien afirma que denunciar no serveix de res i el desconeixement sobre com denunciar és relativament baix. Entre els 46 i els 55 anys és on trobem la proporció més alta de denúncia, amb un 37,0 %. Tot i això, la majoria continua sense denunciar. Entre qui no ho fa, el 56,3 % considera que denunciar no serveix de res i el 37,5 % no confia en la policia i la justícia. El fet de no saber com denunciar és pràcticament residual, amb un 1,6 %.

En resum, les dades suggereixen que les barreres a la denúncia no són homogènies segons l'edat. Entre les persones més joves tenen més pes les dificultats d'accés o coneixement del procediment, mentre que entre les de més edat predomina una profunda percepció d'inutilitat de la denúncia.

Globalment, la **infradenúncia no respon principalment a una manca d'informació, sinó a una percepció de baixa eficàcia, manca de confiança i escassa expectativa de protecció o reparació** de les persones sense llar en situació de carrer. Cal destacar que la por a represàlies i la situació legal o administrativa apareixen com a motius específics, encara que amb percentatges més baixos, però són importants perquè indiquen que, per a algunes persones, denunciar pot ser percebut fins i tot com un risc.

**José Luis
Miralles,**
va viure 18 anys
al carrer

6. Entrevistes

“Quan estàs al carrer, els insults i les agressions són el pa de cada dia”

Quan de temps vas viure al carrer?

Jo he viscut 18 anys al carrer. Dormia per la zona de l'Hospital del Mar i després pel Poble-sec.

Alguna vegada vas patir agressions, insults o discriminació?

Moltes. Quan va començar la pandèmia, vivia al carrer i anava a deixar les meves coses a la consigna d'Arrels. Després, a la nit, agafava les coses i m'anava a l'Hospital de la Mar. Allà s'estava tranquil. Una vegada, anava en el bus i un noi va començar a insultar-me. Que si era un captaire, indigent, i totes aquestes coses. Unes senyores em van defensar.

“És el pa de cada dia, si estàs al carrer, molts et miren malament o t'insulten.”

“És el pa de cada dia, si estàs al carrer, molts et miren malament o t'insulten.”

Dius que aquesta mena de coses et van passar diverses vegades.

Dormint al carrer, he rebut insults i discriminació. És molt normal. Estant aquí mateix, al Paral·lel, infinitat de vegades; o al lloc on dormia, en el Poble-sec. Allà, alguna vegada han vingut a insultar-me, m'han pegat puntades de peu.

Vas pensar en denunciar?

No em plantejava denunciar-ho, no servia per a res; si tampoc els coneixia ni res! Per a què? Si no els faran res. És el pa de cada dia, si estàs al carrer, molts et miren malament o t'insulten. I perquè els denunciaràs? Et sents indefens.

Eva Hobeich,
responsable de
l'equip jurídic
d'Arrels Fundació

“Detectem tota mena de situacions que tenen matisos d'aporofòbia”

Com va néixer el concepte d'aporofòbia?

L'aporofòbia és un concepte que va concebre la catedràtica en filosofia Adela Cortina l'any 1997. Cortina el va pensar per posar nom a “l'odi o rebuig a les persones pobres”. Deu anys després, aquest terme es va incloure a la RAE i, posteriorment, amb la Llei d'igualtat de tracte i no discriminació es va començar a considerar com a discriminació. Per últim, es va incloure al Codi Penal com a agreujament, dins l'article 22.4. A més, l'aporofòbia és considerada un delictes d'odi.

Des de quan en tenim constància?

A Arrels tenim la mirada posada en aquesta mena de delictes des de fa temps i coneixem casos des de fa temps, fins i tot d'abans que l'aporofòbia estigui reconeguda al Codi Penal com a tal. Ho vam veure en les diferents instàncies en les quals ens hem presentat com acusació popular; per exemple, en els assassinats de tres persones que vivien al carrer durant la pandèmia. En aquell moment, l'aporofòbia no estava reconeguda com a delictes.

L'aporofòbia pot expressar-se en actituds que no constitueixen un delictes.

Sí, més enllà dels casos en què pot constituir un delictes,

a Arrels detectem tota mena de situacions que tenen matisos d'aporofòbia. Hi ha tot un ventall de conductes que, tot i no constituir cap delictes ni ser una agressió verbal o física, poden ser aporòfobes. Per exemple, no voler compartir espai amb una persona sense llar, no deixar-la accedir a un espai públic, trucar la policia si es veu una persona sense llar, evitar creuar mirades o que se'ns s'apropi. L'aporofòbia és una discriminació que pot donar-se en situacions com impedir que una persona pugui entrar a fer ús d'un lavabo, o que s'assegui en una terrassa, fins a casos més greus, com cremar les pertinences de les persones o alguna agressió física.

“

Si no es recullen les proves des de l'inici, després és molt difícil acreditar que la motivació del delictes ha estat aporòfoba.”

Es denuncia, l'aporofòbia?

És una figura infradenunciada. Moltes vegades, les persones que viuen al carrer estan acostumades al fet que les tractin amb rebuig. Estan vulnerabilitzades i reben tota mena de conductes discriminatòries, fins al punt que de vegades les naturalitzen. Llavors, és complicat que alguna d'aquestes persones denunciï, perquè estan acostumades al fet que se'ls vulnerin els drets.

Quins estaments s'han creat per detectar-la, des de l'administració?

A Catalunya s'ha fet un esforç per intentar denunciar això i, actualment, es compta amb una Fiscalia Especialitzada en Delictes d'Odi, l'Oficina per a la No Discriminació de la Ciutat de Barcelona i les sindicatures de greuges.

Hi ha més denúncies?

S'estan començant a denunciar més aquests casos, però encara hi ha molta infradenúncia. Habitualment, de fet, les úniques persones que arriben a denunciar són les que estan acompanyades per alguna fundació o alguna institució. És molt estrany que una persona que no tingui un acompanyament arribi a denunciar, per moltes raons, entre elles que les persones que estan en situació de carrer sovint han perdut la confiança en les institucions. Hi ha moltes persones que no volen anar a la policia perquè han tingut altres experiències que no han estat bones, o perquè pensen que serà molt complicat, que els faran moltes preguntes, que no els creuran, o per motius administratius, perquè estan en situació de carrer i sense documentació o telèfon mòbil els tràmits es dificulten. Són persones que tenen com a principal preocupació el fet de sobreviure.

Quines altres barreres es troben les persones per denunciar?

Les persones que atensem des d'Arrels no tenen accés a un ordinador per agafar una cita de l'administració, no disposen de mòbil per rebre avisos, no tenen un domicili on rebre notificacions. El sistema està pensat per a persones que tinguin una llar. Aquesta és la primera vulneració de drets amb matisos d'aporofòbia, ignorar la realitat de moltes persones. Un dels tràmits administratius més importants, l'empadronament, és un exemple de com es vulneren els drets de les persones sense llar quan no es tenen en compte.

Quins són els indicadors que es fan servir per identificar que la conducta podria tenir una motivació aporòfoba?

Són indicadors que estan pensats molt per a col·lectius concrets. Els indicadors clàssics dels delictes d'odi són la percepció de la víctima, l'estètica de l'agressor, la pertinença a un grup de futbol, la pertinença de la víctima a un col·lectiu minoritari o oprimat, la gratuïtat i allò que es verbalitza quan es produeix l'agressió.

Aquests indicadors, quan parlem de delictes amb motivació aporòfoba, queden molt desdibuixats, són millorables. Es podrien incorporar indicadors com, per exemple, la crema de pertinences; expressions humiliants, com per exemple dir que ets brut, que fas fàstic o que ets pobre per aquesta mena de coses. És a dir, s'han de poder acurar per la situació o la particularitat de l'aporofòbia. Fa molt poc que l'aporofòbia és un delictes d'odi, en canvi fa molt de temps que parlem de racisme. Per això, s'han de millorar aquests indicadors, per adequar-los a la situació.

Les persones que fan servir aquests indicadors per recollir les circumstàncies - policia, cossos de seguretat, etc. -, haurien de rebre formació perquè aquests indicadors es facin servir de manera adequada?

Correcte. Perquè fa molt de temps que es fan servir els indicadors i els protocols d'odi per a discriminacions com el racisme. Però l'aporofòbia és una tipificació nova; per això, els cossos de seguretat haurien de rebre formació per poder entendre que aquí hi ha d'altres circumstàncies que s'han de tenir en compte i que és molt important que això es reculli als atestats. Si no es recullen aquestes circumstàncies, aquestes proves, després és molt difícil poder acreditar que la motivació del delictes ha estat, aporòfoba i aleshores ens queden com a delictes. I serà, doncs, un delictes de lesions o un delictes de danys, però no amb motivació aporòfoba. Si no es recullen aquests indicadors, després, quan arriba el judici, no es pot fer prova.

Què són les microaporofòbies?

És un terme que utilitzem per referir-nos a aquelles actituds de discriminació que reproduïx la societat en el seu dia a dia, tot i que no arriben a ser agressions directes. Socialment hi ha poca consciència que l'aporofòbia és una conducta discriminatòria. El fet d'ignorar les persones que viuen al carrer, fer-los fora d'espais o negar-los l'accés, excloure-les de l'accés a espais o serveis, poden ser exemples.

Hi ha consciència social, de l'aporofòbia?

Ara fa 70 anys, la Rosa Parks es negava a seure a la zona reservada exclusivament per a persones de raça negra a un autobús als Estats Units. Ara, és coneguda com la "primera dama dels drets civils" i va posar en evidència un fet que avui dia valoraríem molt ràpidament com a discriminació. Fa 50 anys, és probable que certa part de la població no fos conscient de que existia el racisme. Avui dia, en som conscients, en general, perquè els moviments de defensa dels drets de les persones racialitzades, les dones o els col·lectius LGTBIQ+ han anat explicant la seva lluita i els seus preceptes per fer-los més presents. El mateix podria passar amb l'aporofòbia: és un concepte bastant desconegut, però que creiem anirà calant en la societat.

7. Conclusions

Les dades d'aquesta monografia mostren que **la victimització forma part de manera molt intensa de les trajectòries de les persones que viuen al carrer a Barcelona**. L'any 2025, el 83,3 % de les persones entrevistades afirmava haver patit algun delictes, agressió o discriminació des que viu al carrer. Tot i que es tracta d'una mesura acumulada i àmplia, i no d'una taxa anual de criminalitat ni d'una mesura directa d'aporofòbia, la seva magnitud evidencia que viure al carrer implica una exposició continuada a situacions de violència, pèrdua, intimidació i discriminació.

Respecte el tipus de delictes, agressió o discriminació, els robatoris de diners, pertinences o documentació constitueixen la forma més freqüent de victimització (83,5%), però les experiències relatades van molt més enllà de la pèrdua material. **Sis de cada deu persones declaren haver patit insults, humiliacions o amenaces (61,6%) i gairebé la meitat agressions físiques (48,4%).** A més, aproximadament una tercera part ha patit discriminacions o agressions en l'espai públic o ha vist restringit l'accés a establiments. Aquestes dades mostren que l'impacte de la victimització afecta tant la seguretat física com la dignitat, la mobilitat i l'exercici quotidià de drets.

Ara bé, no tota victimització que pateix una persona sense llar és necessàriament aporòfoba.

En aquest estudi diferenciem entre l'exposició derivada de la vulnerabilitat associada a viure al carrer i els indicis específics d'una motivació relacionada amb el rebuig o menyspreu envers el sensellarisme. Aquesta distinció és fonamental per evitar identificar automàticament qualsevol robatori o agressió com a aporofòbia i, alhora, permet donar valor analític a indicadors, com la verbalització explícita del motiu, els insults relacionats amb el sensellarisme o la percepció de la víctima.

En aquest sentit, una de les conclusions més rellevants és que **una de cada quatre persones identifica una motivació aporòfoba explícita en les agressions patides**. La presència d'aquest indicador augmenta respecte 2023 i mostra que una part de la violència no pot explicar-se únicament per l'exposició o la vulnerabilitat associada a dormir al carrer. Els testimonis directes, les verbalitzacions dels agressors i els insults relacionats amb la condició de persona sense llar constitueixen indicis particularment rellevants per identificar una possible motivació discriminatòria. L'informe, però, no pretén substituir una qualificació jurídica dels fets, sinó analitzar-ne socialment les motivacions percebudes.

La victimització tampoc afecta totes les persones de la mateixa manera. Les dades mostren una dimensió de gènere molt marcada: les dones presenten percentatges més elevats en pràcticament totes les formes de victimització i, especialment, en agressions sexuals, coaccions, agressions físiques i discriminació en espais públics i privats. El 41,4 % de les dones declara haver patit agressions sexuals, davant del 4,6 % dels homes. Aquest resultat obliga a incorporar una perspectiva específica de gènere en les polítiques de prevenció, protecció i denúncia."

L'edat també modifica les formes de victimització. Les persones més joves continuen presentant nivells molt elevats de robatoris, mentre que les franges intermèdies concentren més agressions, coaccions i discriminacions. Entre les persones de 55 anys i més disminueixen les agressions físiques i altres formes de violència directa, però continuen sent molt freqüents els robatoris de diners, pertinences i documentació. Per tant, l'edat no determina una evolució lineal de la victimització, sinó que modifica el tipus de riscos als quals les persones estan exposades.

La infradenúncia constitueix una altra de les principals conclusions de l'estudi. Aproximadament dues de cada tres victimitzacions no arriben a denunciar-se i el principal motiu és la convicció que denunciar "no serveix de res". Això mostra que **el problema no és només la necessitat d'existència de canals formals de denúncia, sinó la confiança en la seva utilitat i en la resposta posterior de les institucions**. Les barreres, a més, són diferents segons els grups: entre les dones destaca especialment la desconfiança en policia i justícia; entre les persones joves apareixen més dificultats per saber com denunciar; i entre les persones de més de 55 anys predomina clarament la percepció d'inutilitat de la denúncia.

Aquesta infradenúncia té una conseqüència important: **la victimització aporòfoba real és molt més gran que la que reflecteixen els registres policials i judicials**. L'aporofòbia apareix de manera molt minoritària en les estadístiques oficials, però aquestes només recullen els fets que es denuncien, són identificats correctament i arriben a ser classificats com a motivats per aporofòbia. Per això, la baixa presència d'aquesta motivació en les estadístiques oficials no pot interpretar-se com una baixa prevalença del fenomen. De fet l'aporofòbia es pot donar a d'altres situacions de pobresa i no exclusivament a persones en situació de carrer, per això, cal també que s'ampliï **la tipificació dels delictes d'aporofòbia**.

Per tant, **la infradenúncia no és només absència de denúncia; és també un indicador de la distància entre les persones que viuen al carrer i les institucions encarregades de protegir-les.** Així doncs, la victimització pren força perquè si les persones assumeixen que denunciar no servirà de res o no confien en la policia i la justícia, pot suposar que les persones no es desplacin enlloc a denunciar, no avisin ningú quan siguin agredides i pot reflectir experiències prèvies de desatenció, manca de resposta o tracte inadequat.

Els resultats també mostren la **necessitat de millorar els instruments de detecció.** Els indicadors generals de delictes d'odi constitueixen una base útil, però molts estan construïts sobre patrons més associats al racisme, l'antisemitisme, l'homofòbia o l'extremisme organitzat. L'aporofòbia contra persones que viuen al carrer sovint es manifesta d'una manera menys ideologitzada i més quotidiana: agressions gratuïtes mentre la persona dorm, insults vinculats a la pobresa, destrucció de pertinences, humiliacions o expulsions de l'espai. Això justifica desenvolupar indicadors i orientacions específiques per facilitar-ne la detecció, registre i investigació.

Finalment, l'informe confirma que **la resposta a la victimització i l'aporofòbia no pot limitar-se a l'àmbit penal.** La millor protecció davant la violència és reduir el temps d'exposició al carrer. Garantir habitatge digne i estable, prevenir les entrades en situació de carrer i evitar polítiques que desplacin, criminalitzin o invisibilitzin les persones sense oferir alternatives constitueixen també polítiques de prevenció de la victimització. La protecció jurídica i policial és imprescindible, però només pot ser una part d'una resposta més àmplia basada en drets.

Cal promoure una guia que adapti els indicadors generals dels delictes d'odi a l'especificitat de l'aporofòbia i formar els cossos policials i forces de l'ordre en aporofòbia. Tampoc podem oblidar la necessitat de sensibilitzar la població, especialment als més joves per transformar el futur.

Consistència amb altres recerques.

Els resultats d'Arrels són coherents amb una evidència acumulada durant dècades. L'INE mostra que aproximadament una de cada dues persones sense llar havia estat víctima d'algun delictes o agressió, tant el 2012 com el 2022, fet que assenyalava una persistència estructural de la victimització. L'observatori Hatento va identificar l'any 2015 una elevada presència d'incidents motivats per prejudicis envers el sensellarisme i indicadors molt similars als utilitzats per Arrels, com la verbalització explícita de l'agressor o els insults relacionats amb viure al carrer. La literatura internacional també constata taxes desproporcionadament elevades d'agressions, robatoris i altres formes de violència sobre persones sense llar, especialment entre qui pernocta a l'espai públic. A la ciutat belga de Gant, els investigadors García i Vander (2024) expliquen que les raons principals per no denunciar van ser pensar que "no es faria res" i la desconfiança envers la policia, exactament en la línia dels resultats evidenciats en aquesta recerca a Barcelona. El que indica que la infradenúncia no és una singularitat local, sinó un patró que també apareix en altres contextos europeus.

Tot i que les metodologies no permeten comparar directament els percentatges, la convergència de resultats procedents de fonts i contextos diferents reforça la **conclusió que la victimització és una dimensió estructural del sensellarisme i que una part d'aquesta violència presenta indicis específics de motivació aporòfoba.**

8. Propostes per combatre la victimització i l'aporofòbia contra les persones que viuen al carrer

01. Facilitar la denúncia i l'acompanyament a les víctimes. Cal crear canals de denúncia més accessibles fora de la comissaria – a través de serveis, entitats o punts mòbils -, reforçar la presència de professionals de proximitat i garantir seguiment i retorn sobre l'evolució dels casos. Aquest acompanyament ha de permetre reduir la desconfiança institucional i facilitar que la persona no afronti sola el procés policial o judicial.

02. Revisar els indicadors i protocols per detectar millor l'aporofòbia.

Cal adaptar els indicadors de delictes d'odi a les formes específiques que adopta l'aporofòbia contra persones que viuen al carrer: selecció de víctimes per la seva situació, gratuïtat de les agressions, humiliació, destrucció de pertinences, insults vinculats a la pobresa o aprofitament de situacions d'indefensió. Aquesta revisió hauria de concretar-se en una guia específica sobre aporofòbia i sensellarisme per a forces de seguretat, fiscalia i altres operadors jurídics.

03. Reforçar la formació, especialització i aplicació efectiva de la resposta policial i judicial. Més enllà de l'existència de normes que reconeixen l'aporofòbia, cal millorar-ne l'aplicació pràctica mitjançant formació especialitzada a cossos de seguretat, criteris homogenis de detecció i investigació, especialització dels professionals i una millor coordinació entre policia, fiscalia, serveis socials i entitats. L'objectiu és reduir la infradetecció i la invisibilitat jurídica d'aquestes agressions.

04. Millorar la recollida de dades i el coneixement sobre victimització i aporofòbia. Els registres policials, judicials, sanitaris i socials haurien d'incorporar de manera més sistemàtica la situació de sensellarisme de la víctima i els indicis de motivació aporòfoba. També cal impulsar enquestes periòdiques de victimització i sistemes de seguiment que permetin conèixer millor la magnitud, els perfils i l'evolució del fenomen.

05. Desenvolupar mesures específiques segons gènere, edat i situació de vulnerabilitat. Calen protocols específics per a dones que viuen al carrer, especialment davant agressions, coaccions i violències en espais públics i privats; canals i informació adaptada per a joves; i mesures de protecció reforçada per a persones grans o amb trajectòries llargues de carrer. També és necessari reforçar la protecció de pertinences i documentació mitjançant consignes segures i sistemes específics de custòdia.

06. Prevenir l'aporofòbia i la victimització actuant sobre les causes.

La sensibilització pública, especialment en centres educatius i entre joves, és clau per combatre estereotips, deshumanització i discursos d'odi. Però la principal mesura de prevenció és garantir l'accés a habitatge i allotjament estable: reduir el temps que una persona passa al carrer és també reduir l'exposició a agressions, robatoris, humiliacions i discriminacions.

9. Bibliografia

Arrels Fundació (2023). Viure al carrer a Barcelona. Radiografia d'una ciutat sense llar (Informe #ningú dormint al carrer, núm. 4). Barcelona: Arrels Fundació.

Arrels Fundació (2025). Viure al carrer a Barcelona. Radiografia d'una ciutat sense llar (Informe #ningú dormint al carrer, núm. 5). Barcelona: Arrels Fundació.

Comim, F., Borsi, M. T., & Valerio Mendoza, O. (2020): "*The multi-dimensions of aporophobia*". Munich Personal RePEc Archive (MPRA Paper No. 103124), IQS School of Management, Universitat Ramon Llull.

Cortina, A. (1996). El quehacer ético. Guía para la educación moral. Santillana.

Cortina, A. (2017). Aporofobia, el rechazo al pobre. Un desafío para la democracia. Paidós.

Ellsworth, J. T. (2019). Street Crime Victimization Among Homeless Adults: A Review of the Literature. *Victims & Offenders*, 14(1), 96-118.

Fischer, P. J. (1992) "Victimization and Homelessness: Cause and Effect," *New England Journal of Public Policy*: Vol. 8: Iss. 1, Article 20.

García Domínguez, I., & Vander Beken, T. (2024). Aporophobic and homeless victimisation—the case of Ghent. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 30, 649-671

Hindelang, M.J., Gottfredson, M.R. y Garofalo, J. (1978). *Victims of Personal Crime: An Empirical Foundation for a Theory of Personal Victimization*. Cambridge, Mass.: Ballinger Publishing Company.

Lehmann, R. Hausam, J. Lösel, F. (2023): "Stigmatization and Victimization of People Experiencing Homelessness: Psychological Functioning, Social Functioning, and Social Distance as Predictors of Reporting Violence to the Police". *Policing: A Journal of Policy and Practice*, (Volume 17, 2023, paac033)

Newburn, T. Rock, P. (2006): "Urban Homelessness, Crime and Victimization in England". *International Review of Victimology* (Volume 13, Issue 2)

Puente, P. (2019): La conexión entre el lugar de pernocta y las experiencias de victimización de las personas en situación de sin hogar. Un análisis desde la Teoría de los Estilos de Vida de Hindelang, Gottfredson y Garofalo. XIII Congreso Español de Sociología. Valencia 3-6 de Julio de 2019. Facultat de Ciències Socials Universitat de València.

Tamarit Sumalla, J. M. (2018). Los delitos de odio en las redes sociales (Hate crimes on social networks). *IDP: Revista de Internet, Derecho y Política*, 27, 17-29. <https://www.raco.cat/index.php/IDP/article/view/n27-tamarit>.

#ningú dormint al carrer

COL·LABORA!

Fes un voluntariat
Col·labora econòmicament
Col·labora i implica-hi la teva escola o empresa
Descobreix la botiga d'Arrels

Com puc col·laborar? www.arrelsfundacio.org/colabora

☎ 93 441 29 90 ☎ 692 68 90 92 🕒 De dilluns a divendres | De 9:30 h a 14 h i de 15:30 h a 18:30 h ✉ amics@arrelsfundacio.org

🇪🇺 La Caixa: ES43 2100 0975 2802 0006 5046 Triodos Bank: ES28 1491 0001 2921 4275 8115 🏧 Bizum: 33471

Riereta 24, baixos, 08001 Barcelona

www.arrelsfundacio.org

